

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1997-1998

4 december 1997

ONTWERP VAN DECREET

**houdende de algemene uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1998**

BELEIDSBRIEF

Leefmilieu, Natuur, Landinrichting en Landschappen

Beleidsprioriteiten 1998

VERSLAG

**namens de Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud
uitgebracht door de heer Hugo Marsoul
aan de commissie voor Financiën en Begroting**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Dirk Van Mechelen.

Vaste leden : de heren Georges Beerden, Peter Desmet, Hugo Marsoul, Leonard Quintelier, Jef Van Looy ;
mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht, de heren Arnold Van Aperen, Dirk Van Mechelen ;
de heren Freddy De Vilder, Jacky Maes, Bruno Tobback ;
de heren Frank Creyelman, Frans Wymeersch ;
mevrouw Gerda Raskin ;
de heer Johan Malcorps.

Plaatsvervangers :

de heren Jos De Meyer, Johan De Roo, mevrouw Veerle Heeren, de heren Erik Matthijs, John Taylor ;
mevrouw Yolande Avontroodt, de heren Marino Keulen, Patrick Lachaert ;
de heren Carlos Lisabeth, Steve Stevaert, Jacques Timmermans ;
de heren Wilfried Aers, Pieter Huybrechts ;
de heer Johan Sauwens ;
mevrouw Vera Dua.

*Zie :***15** (1997-1998)

- Nr. 1 : Ontwerp van decreet + Errata + Bijlagen met Addendum
- Nrs. 2 tot 8 : Amendementen
- 9-A : Verslag namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Stadsvernieuwing en Huisvesting
- Nr. 9-B : Verslag namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden
- Nr. 9-C : Verslag namens de Commissie voor Cultuur en Sport

804 (1997-1998)

- Nr. 1 : Beleidsbrief

*Zie ook :***12** (1997-1998)

- Nr. 1 : Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

13 (1997-1998)

- Nr. 1 : Toelichtingen + Addendum

17 (1997-1998)

- Nr. 1 : Verslag van het Rekenhof

INHOUD

Blz.

A. BEVOEGDHEDEN VAN DE HEER THEO KELCHTERMANS,
VLAAMS MINISTER VAN LEEFMILIEU EN TEWERKSTELLING

I. Inleidende uiteenzetting door de minister	4
I.1. Duurzaam beleid en meerjarenbeleidsplanning	4
I.2. Milieuvergunningenbeleid	4
I.3. Afvalvoorkoming	5
I.4. Integraal waterbeheer	6
I.5. Natuur, bos en groen	7
I.6. Mestbeleid	7
I.7. Gebiedsgericht beleid	8
I.8. Instrumenten	9
I.9. Milieuconvenant	9
I.10. Mina-kosten en financiering	9
II. Algemene bespreking	
II.1. Afvalwaterheffing en watervoorziening	10
II.1.1. De SERV-nota en de reactie van de VMM	10
II.1.2. Opmerkingen en vragen van de leden	12
II.2. Grondwater	16
II.3. Waterzuivering	17
II.4. Afval	20
II.5. Bodemsanering	25
II.6. Mestheffingen en mestactieplan	28
II.7. Milieubeleidsplan en milieujaarprogramma	33
III. Artikelsgewijze bespreking en indicatieve stemmingen	36

B. BEVOEGDHEDEN VAN DE HEER LUC MARTENS, VLAAMS MINISTER
VAN CULTUUR, GEZIN EN WELZIJN

I. Inleidende uiteenzetting door de minister	37
II. Algemene bespreking	40
III. Indicatieve stemmingen	45
BIJLAGEN	47

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud besprak het haar toegewezen gedeelte van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1998 op 12, 20, 26 en 27 november 1997.

In samenhang daarmee behandelde de commissie de beleidsbrief 'Leefmilieu, Natuur, Landinrichting en Landschappen. Beleidsprioriteiten 1998', ingediend door de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling (Stuk 804 (1997-1998) – Nr. 1) en het hoofdstuk V Leefmilieu van het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1998 (Stuk 788 (1997-1998) – Nr. 1). De artikelsgewijze bespreking van dit hoofdstuk is opgenomen in het Stuk 788 (1997-1998) – Nr. 10.

Het gedeelte van de algemene uitgavenbegroting betreffende de monumenten werd op 26 november 1997 in de commissie behandeld. In samenhang daarmee werd de Oriënteringsnota Monumentenzorg besproken, die als bijlage bij de beleidsbrief 'Cultuur. Beleidsprioriteiten 1998', ingediend door de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, werd opgenomen (Stuk 802 (1997-1998) – Nr. 1 – Bijlage).

A. BEVOEGDHEDEN VAN DE HEER THEO KELCHTERMANS, VLAAMS MINISTER VAN LEEFMILIEU EN TEWERKSTELLING

I. Inleidende uiteenzetting door de minister

I.1. Duurzaam beleid en meerjarenbeleidsplanning

De minister herinnert aan de hoofddoelstelling van het Vlaamse milieu- en natuurbeleid : het streven naar een duurzaam beleid. Het op 14 juni 1995 goedgekeurde regeerakkoord stelt uitdrukkelijk dat bij het bepalen van het Vlaamse milieubeleid wordt uitgegaan van :

- het principe van de duurzame ontwikkeling op basis van Agenda 21 ;
- het Europees milieubeleid met zijn toenemende internationalisering, de thematische benadering van de problematiek, het groeiend belang van de richtlijnen en de noodzaak van drempelwaarden ;

- de eigen kenmerken van Vlaanderen : zijn specifieke ruimtelijke ordening, de sterke verwevenheid van alle maatschappelijke sectoren en een verantwoorde zin voor creativiteit.

Een andere bijzondere klemtoon van het beleid betreft de meerjarenbeleidsplanning. Het milieubeleidsplan voor de planperiode 1997-2001 (MINA-plan 2) werd, na het doorlopen van de procedure bepaald door het decreet houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, op 11 juli 1997 definitief door de Vlaamse regering goedgekeurd. Het ontwerp van milieujaarprogramma voor 1998 werd op 4 november 1997 principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering.

I.2. Milieuvergunningenbeleid

De milieuvergunning blijft het instrument bij uitstek om verontreiniging en risico's maximaal te voorkomen en te beperken aan de bron. Het komende jaar zal een bijzondere klemtoon worden gelegd op de voorkoming en de bestrijding van de dioxineverontreiniging en op de integratie van de grondwatervergunning in Vlarem.

Voorkoming en bestrijding van dioxineverontreiniging

Het programma tot sluiting van een aantal oudere huisvuilverbrandingsovens, dat in het afvalstoffenplan 1991-1995 werd vooropgesteld, is inmiddels gerealiseerd. Aan de overige afvalverbrandingsovens werden saneringsprogramma's opgelegd met het oog op het bereiken van de door titel II van het Vlarem opgelegde strenge normering. Voor nieuwe ovens waren deze normen vanaf 1 augustus 1995 van toepassing. Voor de bestaande ovens werd in een overgangstermijn voorzien om de nodige saneringen, waaronder een rookgasreinigingsinstallatie, te kunnen doorvoeren. Daarbij werd voor de parameter dioxines een onderscheid gemaakt tussen de grotere en de kleinere ovens. Onder kleine ovens worden huisvuilverbrandingsinstallaties met een verwerkingscapaciteit van minder dan 6 ton afval per uur verstaan.

De bestaande grotere ovens moeten sinds 1 januari 1997 voldoen aan een emissienorm voor dioxines van 0,1 nanogram toxisch equivalent (TEQ) per kubieke meter (artikel 5.2.3.3.4, 3° van het Vlarem). Voor de kleinere ovens geldt dit vanaf 1 januari 2001 ; tot dan geldt de norm van 4 nanogram

TEQ/m³. In het kader van de zelfcontrole die door het Vlarem aan exploitanten van hinderlijke inrichtingen wordt opgelegd, moet in beide gevallen de parameter dioxines ten minste één keer per jaar op initiatief en op kosten van de exploitant worden gemeten.

De minister vermeldt diverse cijfers afkomstig van het VITO en de afdeling Milieu-inspectie, die betrekking hebben op meetcampagnes in 1992 en 1993 en op meer recente metingen.

Er is volgens de minister geen wetenschappelijke eenduidigheid over de risico-inschatting van dioxineverontreiniging. Hij meent echter dat hier meer dan ooit het voorzorgsprincipe moet gelden. Vanuit deze benadering, en rekening houdend met de dioxinenorm van 0,1 nanogram TEQ per kubieke meter die sinds 1 januari 1997 moest worden nageleefd, acht de minister de volgende maatregelen noodzakelijk :

- geen enkele huisvuiloven mag nog langer worden geëxploiteerd die de Vlarem-dioxinenorm van 0,1 nanogram TEQ/m³ in zeer ernstige mate overschrijdt. Voor deze drastische sluitingsmaatregel wordt in een eerste fase als referentiepunt een emissiewaarde van 2 nanogram TEQ/m³ gehanteerd, zijnde een overschrijding van 20 maal de 0,1 norm of van 5 maal de overgangsnorm van 0,4 nanogram TEQ/m³ ;
- alle bestaande huisvuilovens zullen de eerstkomende maanden aan een screening door een bijzondere commissie van deskundigen en vertegenwoordigers van de bevoegde administraties worden onderworpen. Deze commissie zal voor elk van de ovens nagaan of, mits inachtneming van de Vlarem-normering en de opgelegde milieuvergunningvoorwaarden, de verdere exploitatie kan worden toegelaten in het licht van de individuele omgevingsituatie. Hieruit zal moeten blijken of eventueel bijkomende sluitingen noodzakelijk zijn ;
- de VMM krijgt opdracht de dioxinemetingen verder te zetten en de meetplaatsen uit te breiden tot die locaties waar relevante dioxine-uitstoten kunnen worden verwacht ;
- ten slotte zullen naast de huisvuilovens ook de industriële dioxine-emissies worden geëvalueerd en met even grote strengheid worden aangepakt.

De minister benadrukt in dit verband dat een goede communicatie met de bevolking en informa-

tieverstrekking aan de omwonenden essentieel zijn.

Integratie van de grondwatervergunning in Vlarem

Het winnen van grondwater is in toepassing van het decreet van 24 januari 1984 houdende maatregelen inzake het grondwaterbeheer onderworpen aan een vergunningsplicht. Overeenkomstig het besluit van de Vlaamse regering van 27 maart 1985 houdende reglementering en vergunning voor het gebruik van grondwater en de afbakening van waterwingebieden en beschermingszones zijn de vergunningsplichtige grondwaterwinningen ingedeeld in drie categorieën.

Met de toepassing van het principe "reguleren wat moet, dereguleren wat kan" zal deze bestaande aparte vergunningsprocedure worden afgeschaft door de grondwaterwinning in de Vlarem-procedure te integreren. Overeenkomstig de integrale benadering inherent aan de Vlarem-reglementering zullen de grondwaterwinningen op hun milieutechnische aspecten worden geëvalueerd aan de hand van de volgende criteria :

- het hoog- of laagwaardig gebruik van het grondwater ;
- het al dan niet terug inbrengen van het grondwater in de grondwaterlaag ;
- de aard van de grondwaterlaag waaruit het water wordt gewonnen ;
- het al dan niet voorhanden zijn van meer duurzame alternatieven voor waterwinningen ;
- de mogelijkheid tot hergebruik van gezuiverd afvalwater ;
- de mogelijkheid tot benutting van hemelwater ;
- de impact van de winning op de ecosystemen.

1.3. Afvalvoorkoming

Het Vlaamse afvalstoffenbeleid blijft preventie en recuperatie onverminderd als prioriteiten vooropstellen.

Het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 1997-2001 werd op 1 juli 1997 door de Vlaamse

regering goedgekeurd, met uitzondering van het deel Verwijdering. De tabel in bijlage bij dit verslag toont de verwachte evolutie van het aanbod aan huishoudelijke afvalstoffen.

Volgens de OVAM-inventarisatie werd in 1995 2,776 miljoen ton huisvuil ingezameld. Het gaat daarbij om de som van het ingezameld huisvuil en grof vuil en alle selectief ingezameld fracties behalve het klein gevaarlijk afval. Dit komt overeen met een huisvuilproductie van gemiddeld 473 kg per inwoner in 1995. In 1990 ging het nog om 365 kg huisvuil per inwoner. Opgesplitst per provincie zien de cijfers van 1995 er als volgt uit :

– Antwerpen :	511 kg/inwoner
– Limburg :	478 kg/inwoner
– Vlaams-Brabant :	418 kg/inwoner
– Oost-Vlaanderen :	450 kg/inwoner
– West-Vlaanderen :	491 kg/inwoner.

In het "beleid-plusscenario 2006", opgenomen in het uitvoeringsplan, wordt uitgegaan van een reductie van de gemiddelde restfractie tot :

- 139 kg per inwoner en per jaar aan huisvuil
- 26 kg per inwoner en per jaar aan grofvuil
- 24 kg per inwoner en per jaar aan gemeentevuil.

De te verwijderen brandbare restfractie zou volgens dit beleid-plusscenario dalen van 1,759 miljoen ton in 1995 tot 1,045 miljoen ton in 2006, een vermindering met 40 percent. Het bedrijfsafval gelijkgesteld met huishoudelijk afval zou in dezelfde periode verminderen van 1,086 miljoen ton in 1995 tot 0,652 miljoen ton in 2006. Op basis van dit meest gunstige scenario zou in 2006 dus nog een brandbare restfractie van 1,697 miljoen ton moeten worden verwijderd. Voor de uitbouw van de daartoe noodzakelijke infrastructuur moet de programmering nog worden vastgesteld. De minister heeft er immers voor gekozen het deel Verwijdering van het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 1997-2001 pas voor goedkeuring aan de Vlaamse regering voor te leggen nadat de lopende gesprekken met het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, wat de provincie Vlaams-Brabant betreft, en de besprekingen in de provinciale overlegplatforms, wat de provincies Antwerpen en Limburg betreft, voldoende klaarheid hebben gebracht.

I.4. Integraal waterbeheer

Concretiseren van het integraal waterbeheer

Aan het integraal waterbeheer wordt gewerkt in de

schoot van het Vlaams Integraal Wateroverlegcomité (VIWC), dat in 1997 operationeel werd, en in de bekkencomités, waarvan het de bedoeling is dat ze in 1998 alle operationeel zijn.

Een eerste concreet initiatief betreft een aanpassing van de functietoekenningen van waterlopen. Daartoe worden alle Vlaamse waterlopen opgenomen in een Vlaamse hydrografische atlas en geïdentificeerd door een duidelijke nummering. Tevens worden er 11 stroombekkens in plaats van de vroegere 10 stroombekkens gedefinieerd. Nadat de bestemmingen van alle waterlopen op die manier zijn vastgesteld, zal een evaluatie worden gestart van de kwaliteitsdoelstellingen van de waterlopen. De discussie over de waterkwaliteitsnormen en de ecologische doelstellingen is daar een belangrijk onderdeel van.

Afvalwaterheffing en watervoorziening

Bij programmadecreet van 20 december 1996 werden zowel op het vlak van de watervoorziening als op het vlak van de afvalwaterheffing structurele wijzigingen doorgevoerd. De SERV publiceerde hierover op 8 oktober 1997 het rapport "De verdelingseffecten van de nieuwe regelgevingen voor de afvalwaterheffing en de drinkwatertarieven". De meest in het oog springende conclusies zijn dat de Vlaamse huishoudens in de nieuwe situatie gemiddeld ongeveer 1.600 frank meer zullen betalen voor afvalwaterheffing en drinkwaterheffing samen en dat de verticale herverdeling, waaronder de overdracht van koopkracht van hogere aan lagere inkomens wordt verstaan, er op achteruitgaat. Gemiddeld zouden vooral voor de armere gezinnen de uitgaven het meest toenemen.

Het SERV-rapport werd door de Vlaamse Milieu-maatschappij geëvalueerd in samenspraak met vertegenwoordigers van de SERV, de Mina-Raad en het VIWC. Na dit overleg werd door de VMM begin november 1997 een reactienota opgesteld. Voor de inhoud van deze nota wordt verwezen naar het punt II. 1 Afvalwaterheffing en watervoorziening van dit verslag.

De minister herinnert aan de historiek van de afvalwaterheffing en aan de bespreking in de Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud van het VMM-rapport "Evaluatie en Voorstellen Afvalwaterheffing" en het programmadecreet voor 1997 (zie Stuk 166 (1995-1996) – Nrs. 2 en 3 en Stuk 428 (1996-1997) – Nr. 18). Rekening houdend met de adviezen van de Mina-Raad en de SERV, en met

de besprekingen in de commissie, werd eind 1996 de wijziging van de regeling inzake afvalwaterheffing dan ook beperkt tot :

- de invoering van een nieuwe sociale correctie onder de vorm van een volledige heffingsvrijstelling voor minder-begoeden. Er was immers gebleken dat de correctie van de vuilvracht van de zogenaamde kleinverbruikers (minder dan 500 m³ waterverbruik per jaar) die met de vroegere Ks-factor werd bewerkstelligd, in werkelijkheid geen sociale correctie inhield ;
- de invoering van een heffingenreductie voor kleinschalige zelfzuiveraars.

Wat de watervoorziening betreft, werd de gratis levering van 15 kubieke meter leidingwater per persoon en per jaar verplicht gesteld. Met de drinkwatermaatschappijen werden afspraken gemaakt over de wijze waarop de gratis levering zou worden verrekend in het te factureren huishoudelijk verbruik. Bij de bespreking van het programmadecreet voor 1997 werd ook een prognose gemaakt van de verwachte prijsaanpassing en de sociale weerslag ervan. Daarbij werd duidelijk gesteld dat in de praktijk de prijsaanpassing zou verschillen van maatschappij tot maatschappij en van gemeente tot gemeente.

De minister zegt uiteraard bereid te zijn de prognose van verleden jaar te toetsen aan de praktijk op basis van de reële nieuwe watertarieven zoals die nu bekend zijn. Deze toetsing is echter enkel relevant in de mate dat ze betrekking heeft op de tariefaanpassing die voortvloeit uit de gratis waterlevering. Het is volgens de minister immers duidelijk dat, naast de tariefaanpassing die het gevolg is van de gratis levering, door meerdere maatschappijen ook tariefaanpassingen zijn doorgevoerd om totaal andere redenen. Daarmee is niet gezegd dat deze andere tariefaanpassingen niet economisch verantwoord zouden zijn. Het gaat echter om aanpassingen die zonder de decretale verplichting tot gratis levering ook zouden zijn doorgevoerd en bijgevolg bij de evaluatie van de nieuwe regeling moeten geëlimineerd worden. Er is onder meer de aanpassing die het gevolg is van de invoering van een grondwaterheffing, die logischerwijze resulteert in een tariefverhoging. Verder hebben sommige maatschappijen een tariefaanpassing doorgevoerd om voor heel hun werkgebied een eenvormig watertarief te bewerkstelligen.

Volgens de minister komt uit de analyse van de reële nieuwe watertarieven scherper dan ooit tot uiting hoe sterk deze tarieven van maatschappij tot

maatschappij, en soms van gemeente tot gemeente, verschillen. Nu is ook gebleken dat sommige watervoorzieningsmaatschappijen zelfs nalaten het waterverbruik jaarlijks te factureren. Dit alles staft de noodzaak om te komen tot één waterfactuur, waarop zowel het leidingwaterverbruik als de afvalwaterheffing gelijktijdig aan de consument worden aangerekend. Verder dringt zich volgens de minister een nauwer samengaan van waterzuivering en waterproductie op.

Als aanzet tot meer uniformisering zal het subcomité watervoorziening, opgericht in de schoot van het Vlaams Integraal Wateroverlegcomité, een éénvormig drinkwaterverkoopreglement voor Vlaanderen uitwerken, waarin onder meer de verplichting tot jaarlijkse facturatie is opgenomen.

De mogelijkheid om te komen tot één waterfactuur en tot nauwer samengaan van waterzuivering en drinkwaterproductie zullen worden onderzocht door een speciaal daartoe opgericht studiesyndicaat.

I.5. Natuur, bos en groen

Het is de bedoeling van de minister om op korte termijn te komen tot de implementatie en de concrete stapsgewijze invulling van het decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu.

Wat de uitvoeringsreglementering betreft, zal in twee fasen worden gewerkt, zoals ook in de beleidsbrief wordt toegelicht :

- zo snel mogelijk zal een eerste beperkt besluit worden uitgevaardigd waarmee uitvoering wordt gegeven aan de meest prioritaire deelaspecten van het decreet ;
- parallel daarmee zal gewerkt worden aan een tweede besluit waarin – naar analogie met Vlarem, Vlarebo en Vlarea – de totaliteit van de uitvoeringsreglementering wordt gebundeld in een overzichtelijk en toegankelijk Vlaams Reglement inzake het Natuurbehoud (Vlarena).

I.6. Mestbeleid

De toepassing van het op 20 december 1995 gewijzigde mestdecreet werd reeds tussentijds technisch geëvalueerd. Een eerste reeks lacunes en proble-

men werd bij omzendbrieven en wijzigingen van de uitvoeringsbesluiten verholpen of opgelost. Een tweede reeks vergt een decretale bijsturing. Een derde reeks knelpunten heeft betrekking op de basisprincipes van het decreet en zal worden beoordeeld in het kader van de evaluatie ten gronde.

Verder bouwend op de tussentijdse technische evaluatie zal dringend werk worden gemaakt van de evaluatie ten gronde. Daarin zal ook bijzondere aandacht gaan naar de correcte implementatie van de EU-regelgeving, inzonderheid de richtlijn 91/676/EEG van 12 december 1991 inzake de bescherming van water tegen de verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen.

In afwachting van de aangekondigde evaluatie ten gronde dringt zich een dringende aanpassing van het mestdecreet op ingevolge het arrest nr. 42/97 van 14 juli 1997 van het Arbitragehof. Met het ontwerp van programmadecreet 1998 wordt beoogd een nieuwe regeling in te voeren die tegemoet komt aan de opmerkingen van het Arbitragehof. De nieuwe basisheffing is nu samengesteld uit :

- enerzijds een eerste deel dat volledig lineair, en dus niet meer progressief, evenredig is met de gewogen mestproductie boven de drempel van 1.500 kg P₂O₅ respectievelijk 3.000 kg N ;
- anderzijds een tweede deel dat evenredig is met dat deel van het mestoverschot dat niet door de producent conform de bepalingen van hoofdstuk III van het mestdecreet werd afgezet in een verwerkingseenheid noch werd geëxporteerd. De milieulasten van de mest die in een mestverwerkingseenheid of via export werd afgezet, zijn sterk gereduceerd en worden daarom hier niet in aanmerking genomen.

Met deze regeling is volgens de minister voor alle categorieën van heffingsplichtigen een redelijk verband van evenredigheid tussen de werkelijke milieulasten en het bedrag van de heffing gewaarborgd.

Het huidige vergoedingsbesluit geldt enkel voor 1996 en 1997 en dus moet een nieuw besluit worden genomen. Voor de nieuwe vergoedingsregeling wordt gedacht aan meer differentiatie, waarbij ondermeer rekening wordt gehouden met de reële verliezen in het geval van percelen die geen intensief gebruik hebben gekend, alsook met de resultaten van de evaluatie en met internationale verplichtingen.

Belangrijk in het mestbeleid is volgens de minister ook het ammoniak-reductieplan, dat conform het MINA-plan 2 zal worden opgesteld en in uitvoering gebracht.

In samenwerking met de Vlaamse minister bevoegd voor economie werd een Code van Goede Landbouwpraktijk opgesteld. Deze zal zo snel mogelijk operationeel worden gemaakt.

Voor de evaluatie ten gronde van het mestactieplan, die aanvankelijk was gepland voor einde 1998 maar die volgens de minister vroeger kan starten, kan worden gesteund op een aantal rapporten :

- de werkzaamheden van de Technische Werkgroep Uitscheidingsnormen (TWUN) hebben reeds geresulteerd in een voorstel tot aanpassing van de uitscheidingsnormen voor de voornaamste diersoorten ;
- de evaluatie van de bemestingsnormen wordt eveneens door een groep wetenschappers uitgevoerd en een eerste rapport over de meeste teelten in normale gebieden is beschikbaar ;
- de milieu-evaluatie gebeurt door wetenschappers die voor het einde van 1997 zullen rapporteren ;
- de socio-economische evaluatie gebeurt onder leiding van de ALT ; de eerste resultaten worden ten vroegste in maart 1998 verwacht ;
- wat de notie gezinsveeteeltbedrijf betreft, werd door de Mestbank reeds een statistische evaluatie uitgevoerd.

1.7. Gebiedsgericht beleid

De beleidsbrief vermeldt dat landinrichting verder tot een volwaardig instrument zal worden uitgebouwd. Momenteel wordt getracht om binnen het decreet ruimtelijke ordening definitief vorm te geven aan landinrichting. Ook het instrument van de ruilverkaveling zal worden geoptimaliseerd.

Bij de uitvoering van de natuurinrichtingsprojecten zal een beroep worden gedaan op de ervaring en kennis van de Vlaamse Landmaatschappij. Er wordt dan ook naar een parallellisme met de ruilverkaveling op het vlak van de procedure en administratieve afhandeling gestreefd.

I.8. Instrumenten

De minister verwijst naar de werkzaamheden van de Commissie Evaluatie Milieu-uitvoeringsreglementering, die in september 1996 haar werkzaamheden heeft gestart. De CEM werd gevraagd de verschillende onderdelen van de huidige milieu-uitvoeringsreglementering aan een evaluatie-onderzoek te onderwerpen. Het prioriteitschema en de kalender zijn opgenomen in de beleidsbrief.

Het eerste eindverslag van de CEM is inmiddels voorgelegd en bevat concrete suggesties tot aanpassing van de Vlareem-indelingslijst en tot uniformisering van alle vergunningsprocedures. Er zullen dan ook aanpassingen gebeuren.

Het blijft de doelstelling ook in 1998 verder te werken aan de totstandkoming van één milieubasisdecreet, waarbij het voorontwerp decreet milieubeleid van de zogenaamde Commissie Bocken als basis dient. In 1997 werd door de SERV en de Mina-Raad reeds een advies verstrekt over het deel milieu-effect- en veiligheidsrapportering en over de delen handhaving en veiligheidsmaatregelen.

I.9. Milieuconvenant

De minister wijst op het succes van het gemeentelijk milieuconvenant 1997-1999 (MC2) : meer dan 87 percent van de steden en gemeenten hebben de basisovereenkomst onderschreven. Om de uitvoering van het MC2 te optimaliseren zal vanaf 1998 een Intergemeentelijk Milieu-Overleg worden gestart.

Ook de vijf Vlaamse provincies hebben positief gereageerd op het aanbod tot voortzetting van het provinciaal milieuconvenant.

I.10. Mina-kosten en financiering

Een tabel met een overzicht van de ontvangsten, lopende uitgaven en kapitaaluitgaven van het Mina-fonds wordt als bijlage bij dit verslag gevoegd.

De begroting voor 1998 voorziet voor de sector leefmilieu in een totaalbedrag aan beleidskredieten van 24.596 miljoen frank (de dubbeltelling van de dotatie aan het Mina-fonds op programma 61.1 uitgezuiverd), tegenover 23.842,2 miljoen frank in de

aangepaste begroting voor 1997. Dit betekent een stijging met 753,8 miljoen frank of 3,2 percent.

Van deze kredieten wordt 21.316,8 miljoen frank of 86,7 percent beheerd in het Mina-fonds. De belangrijkste veranderingen hebben zich dan ook in de begroting van dit fonds voorgedaan.

Bij de opmaak van de begroting moest volgens de minister het hoofd worden geboden aan twee ontwikkelingen :

- de daling van de opbrengst van de vaste afvalstoffenheffing van 4.113 miljoen frank in 1997 naar 3.486 miljoen frank in 1998, die het gevolg is van de heroriëntatie van storten naar verbranden ;
- de stijging van de Aquafin-factuur van 9.995,2 miljoen frank naar 10.815,3 miljoen frank (plus 8,2 percent), die het gevolg is van de realisatie van het investeringsprogramma en de exploitatie van de installaties.

Om tegemoet te komen aan het verlangen naar zekerheid met betrekking tot de heffingen, werd besloten het door deze ontwikkelingen ontstane tekort op te vangen zonder een algemene verhoging van de heffingen. Volgens de minister is men hierin geslaagd door :

- een lichte meeropbrengst van de afvalwaterheffing (plus 233 miljoen frank), die het gevolg is van de indexatie en de normale spreiding van de inning ;
- voor de eerste keer het dividend in te schrijven dat de Vlaamse Milieuholding, conform de beheersovereenkomst, aan het Vlaamse Gewest verschuldigd is (plus 214 miljoen frank). De vorige jaren mocht de holding het dividend reserveren. Die reservatie werd met een jaar verlengd ter compensatie van de kapitaalonttrekking van 500 miljoen frank in 1996 ;
- een lichte stijging van de opbrengst van de grondwaterheffing (plus 40 miljoen frank). Bij de invoering van de grondwaterheffing in december 1996 werd een socio-economische coëfficiënt ingevoerd om de industrie de tijd te geven zich aan de grondwaterheffing aan te passen. Voor het eerste jaar werd die Cse op 0 vastgesteld, maar er werd duidelijk aangekondigd dat de factor in de loop van de volgende vijf jaren geleidelijk zou worden verhoogd. Voor 1998 wordt de Cse, gedifferentieerd op basis van een studie uitgevoerd door een extern bureau,

vastgesteld op een waarde die overeenstemt met 30 percent van de uiteindelijke eindwaarde, waarbij echter een minimumheffing van 1.500 frank wordt ingevoerd ;

- een verhoging van de dotatie vanuit de algemene middelen met 842,6 miljoen frank. De minister verwijst in dit verband naar de discussie in de commissie over de financiering van het milieubeleid (zie Stuk 667 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 6) ;
- een vermindering van de uitgaven met 400 miljoen frank door het wegvallen van de eenmalige inschrijving van 400 miljoen frank voor de nieuwbouw van de OVAM (post 3.19 van de Mina-fondsbegroting).

De verhoging van de dotatie is ook gedeeltelijk, meer bepaald ten belope van 500 miljoen frank, bestemd voor de uitvoering van de bindende bepalingen van het milieubeleidsplan (MINA-plan 2). De financiering hiervan wordt op 714 miljoen frank jaarlijks geraamd. De resterende 214 miljoen frank wordt gefinancierd door het saldo van de uitgaven uitgetrokken voor het mestactieplan, waarvan de kosten ongeveer 750 miljoen frank per jaar blijken te bedragen, in plaats van het 1 miljard frank waarin was voorzien.

Verder bevat de begroting van het Mina-fonds de posten waarop de dotaties aan de Vlaamse Openbare Instellingen worden betaald, de kosten van de gemeentelijke milieuconvenanten (600 miljoen frank), de Rio-subsidies (1.500 miljoen frank), de bodemsanering (1.193,2 miljoen frank) en de andere normale posten. De evolutie in al deze posten wordt grotendeels verklaard door de toepassing van de gewone coëfficiënten. De schijnbare stijging van de dotatie aan de VMM betreft enkel het terug op het normale peil brengen van de dotatie, die bij de begrotingscontrole 1997 werd verminderd met het begrotingssaldo van het vorige jaar.

Op de departementale begroting (programma's 61.1 tot 61.5) zijn volgens de minister geen spectaculaire wijzigingen vast te stellen. Buiten de dotatie aan het Mina-fonds, betreffen de belangrijkste posten de subsidies aan de VMM voor de meetnetten (263,2 miljoen frank), de dotatie aan de VLM (784,9 miljoen frank), de uitgaven voor ruilverkaveling en landinrichting (378 miljoen frank), de investeringskosten en lopende uitgaven voor het beheer van oppervlakte-, grond- en drinkwater (respectievelijk 497,7 miljoen frank en 267,6 miljoen frank) en de uitgaven voor muskusratbestrijding (150 miljoen frank).

II. ALGEMENE BESPREKING

II.1. Afvalwaterheffing en watervoorziening

II.1.1. De SERV-nota en de reactie van de VMM

De minister verwijst ter inleiding van de discussie over de afvalwaterheffing nogmaals naar het SERV-rapport "Verdelingseffecten van de nieuwe regeling van de afvalwaterheffing en de drinkwatertarieven" van 8 oktober 1997. Het rapport stelt dat zowel de uitgaven voor afvalwater als de uitgaven voor drinkwater negatieve verdelingseffecten kunnen vertonen op sociaal vlak. Door de vrijstelling van heffing voor de meest behoeftige bevolkingsgroepen presteert de relatieve verticale verdeling beter dan met de vroegere Ks-factoren. De uitgaven voor afvalwater wegen echter zwaar door voor die gezinnen uit de laagste inkomensgroepen die niet van een vrijstelling kunnen genieten. De koopkrachteffecten en de regressiviteit van de drinkwaterfactuur liggen volgens het rapport hoog.

De Vlaamse Milieumaatschappij schreef begin november 1997 een reactie op het SERV-rapport. De heer Herman Dumont, hoofd van de dienst heffingen van de VMM, geeft in de commissie toelichting bij de nota van de VMM.

Als basismateriaal voor het berekenen van de koopkrachteffecten van de uitgaven voor afvalwater en drinkwater heeft de SERV gebruikt gemaakt van de gezinsbudgetenquêtes 1995-1996 van het Nationaal Instituut voor de Statistiek (NIS). De VMM betwist de waarde van de gezinsbudgetenquêtes niet voor het doel waarvoor ze worden ontworpen, met name het bepalen van de index van de consumptieprijzen, maar heeft wel grote reserves inzake het gebruik van deze enquêtes voor effectonderzoek, zoals door de SERV werd gedaan.

Volgens de VMM zou het staal voor een dergelijk onderzoek naar de verdelingseffecten op basis van de volgende selectiecriteria moeten worden samengesteld :

- de inkomensklasse van de ondervraagden, het inkomen beïnvloedt immers het waterverbruik ;
- de gezinssamenstelling, die representatief voor het Vlaamse Gewest moet zijn ;
- de regionale verdeling van het aantal aangesloten over de verschillende drinkwatermaatschappijen ;

- een normale drinkwaterfacturatieperiode van ongeveer 12 maanden ;
- de verschillende waterbronnen. Er werd in de SERV-studie geen rekening gehouden met de realiteit dat vele gezinnen gemengd water gebruiken (drinkwater en put- of regenwater) of zich volledig bevoorraden via een eigen waterwinning ;
- de vertegenwoordiging van vrijgestelden van afvalwaterheffing sinds 1997 (7,5 percent).

Het NIS hanteert in het kader van de gezinsbudgettenquêtes slechts drie criteria voor het selecteren van de ondervraagde groep : de regionale spreiding over het Waalse, het Vlaamse en het Brusselse gewest ; de leeftijdsklasse en de socio-professionele status van het gezinshoofd. Niettemin baseert de SERV zich op dit staal om uitspraken te doen over de koopkrachteffecten van de nieuwe drinkwaterfacturatie en de afvalwaterheffingsregeling.

De VMM stelt bovendien vast dat de verwijdering van een aantal gezinnen uit de oorspronkelijke selectie de toch al beperkte representativiteit van het staal nog verder in het gedrang brengt. Volgende type-gezinnen werden uit het staal verwijderd :

- gezinnen met een waterverbruik hoger dan 500 kubieke meter. Gemiddeld ligt het waterverbruik van gezinnen lager dan 500 kubieke meter per jaar. Dit betekent echter niet dat alle gezinnen met een hoger verbruik uit de selectie verwijderd kunnen worden zonder dat dit een vertekening van het gemiddeld waterverbruik veroorzaakt ;
- gezinnen met een zeer laag waterverbruik. Het is niet duidelijk of het om gezinnen gaat met een zeer laag waterverbruik of om gezinnen met een zeer lage drinkwaterfactuur. Een lage drinkwaterfactuur kan worden toegeschreven aan het gratis leveren van drinkwater, zoals bijvoorbeeld vroeger reeds door de VMW werd gedaan (24 m³ gratis per abonnee en per jaar) ;
- gezinnen met een gecombineerde factuur voor drinkwater en andere nutsvoorzieningen, zoals elektriciteit, gas en kabel-TV. De vraag hierbij is in hoeverre door deze schrapping de regionale spreiding werd beïnvloed ;
- gezinnen met een nulverbruik.

Van de toch al beperkte groep gezinnen (1.231) werden er 462 geschrapt (37,6 percent). Na de schrapping werd de resterende selectie niet meer getoetst aan de randvoorwaarden die door het NIS werden gehanteerd, zodat volgens de heer Herman Dumont op zijn minst kan worden getwijfeld aan de statistische representativiteit van het staal.

De gegevens betreffende het drinkwaterverbruik waarover de VMM beschikt (gegevens van ongeveer 825.000 gezinnen in de provincies Antwerpen en Limburg) stemmen in elk geval niet overeen met de gemiddelde drinkwaterverbruiken die in het SERV-rapport worden gehanteerd. Ook inzake de prijselasticiteit, of het effect van een tariefverhoging op het verbruik, vindt de VMM andere resultaten dan de SERV.

De heer Herman Dumont besluit dat er volgens de VMM geen grote problemen zijn wat de verdelingseffecten van de afvalwaterheffing betreft. De uitbreiding van de vrijstelling van de heffingsregeling tot een aantal bijkomende sociale groepen kan eventueel worden onderzocht. Er stelt zich daarentegen wel een probleem wat de drinkwaterfacturatie betreft. De tariefstructuren van de watermaatschappijen zijn zeer verschillend van maatschappij tot maatschappij en zelfs van gemeente tot gemeente. Bovendien zijn volgens de VMM-gegevens forse tariefverhogingen doorgevoerd.

De minister concludeert uit de VMM-nota dat de statistische basis van de SERV-studie aanvechtbaar is. Uit de diverse beschikbare gegevens blijkt volgens de minister eveneens dat de drinkwatermaatschappijen zich bij de prijsvorming door andere factoren hebben laten leiden dan wat met de regeling werd beoogd. Er is ten slotte ook het grote verschil tussen de drinkwatermaatschappijen. In Gent zijn er bijvoorbeeld twee watermaatschappijen actief. De TMVW verhoogde er haar tarief van 39 naar 80 frank per kubieke meter. Een gezin van 5 personen betaalt in deze situatie in elk geval meer, tenzij hun verbruik onder de 20 kubieke meter per persoon ligt. Alle gezinnen betalen in de nieuwe regeling meer zodra het verbruik boven de 30 kubieke meter per persoon ligt. Het Waterbedrijf Gent daarentegen heeft de prijs verhoogd van 39 naar 61 frank per kubieke meter. Bij een redelijk verbruik van drinkwater, bijvoorbeeld 40 kubieke meter per persoon, doen alle gezinnen voordeel met de nieuwe regeling (zie bijlagen). De minister ziet daarom geen reden om de ingevoerde regeling af te voeren. Wel moet het beleid meer greep krijgen op de tarifiering door de watermaat-

schappijen. Bovendien moeten de maatschappijen die instaan voor de watervdeling nauwer worden betrokken bij de waterzuivering.

De minister verwijst in dit verband naar zijn inleidende uiteenzetting en naar de opdracht van het subcomité watervoorziening van het Vlaams Integraal Wateroverlegcomité, dat een éénvormig drinkwaterverkoopreglement voor Vlaanderen zal uitwerken. De mogelijkheid om te komen tot één waterfactuur en tot nauwer samengaan van waterzuivering en drinkwaterproductie zullen worden onderzocht door een speciaal daartoe opgericht studiesyndicaat. Het studiesyndicaat zou in de eerste helft van 1998 die opdracht moeten afronden.

Volgens de minister moeten in het kader van het integraal waterbeheer ook andere pistes worden onderzocht. Zo lopen er experimenten om water te recyclen voor industriële gebruikers die minder hoge eisen stellen aan de waterkwaliteit.

De minister pleit tenslotte voor het behoud van het systeem van de heffingen en de vrijstelling. Bij een uitbreiding van de heffing naar andere doelgroepen, zoals door de VMM wordt gesuggereerd, zijn er belangrijke implicaties voor de begroting. Een verdere uitbreiding kan ook botsen met de veralgemeende toepassing van het principe de vervuiler betaalt.

II.1.2. Opmerkingen en vragen van de leden

Sociale verdelingseffecten

De heer Bruno Tobback zegt het eens te zijn met de stelling van de minister dat de Vlaamse overheid meer vat moet krijgen op de prijsbepaling door de drinkwatermaatschappijen. De huidige problemen inzake de verdelingseffecten van de nieuwe regeling, had men echter bij de bespreking van het programmadecreet 1997 kunnen voorzien. In de commissie werden toen heel wat vraagtekens geplaatst bij de uitvoerbaarheid van de maatregelen.

Het lid verwijst naar zijn interpellatie over het SERV-rapport en de sociale verdelingseffecten van de nieuwe regeling (Handelingen C15 – C-LEE3 van 23 oktober 1997). De huidige VMM-nota beperkt zich tot het ondergraven van de statistische basis van de SERV-studie. Op de vraag of er al dan niet een negatieve herverdeling plaatsvindt en of de sociale onrechtvaardigheid groter wordt, biedt de nota geen antwoord. Door de VMM wordt

niet aangetoond dat er geen negatieve sociale effecten zijn. Wat volgens het lid wel vaststaat, is dat mogelijke negatieve effecten op dit ogenblik niet kunnen worden gecorrigeerd. Tot op het tijdstip dat de Vlaamse overheid meer vat krijgt op de drinkwatertarieven, zullen vele gebruikers, dit jaar en de volgende jaren, een onverantwoord hoge prijs betalen.

De minister repliceert dat de VMM-nota aantoonde dat uit de analyse van de SERV geen steekhoudende conclusies over de verdelingseffecten kunnen worden afgeleid. De vraag naar de reële verdelingseffecten kan niet met gemiddelde cijfers worden beantwoord, zoals de SERV-studie poogt te doen. De beoordeling moet maatschappij per maatschappij gebeuren. Een aantal watervoorzieningsmaatschappijen heeft de tarieven aangepast in de geest van het beoogde beleid, andere maatschappijen niet. De conclusie blijft volgens de minister dat orde op zaken moet worden gesteld wat de prijsvorming en de werking van de drinkwatermaatschappijen betreft. Het voordeel van de huidige situatie is dat voor iedereen duidelijk wordt dat moet worden ingegrepen. Een ander voordeel is dat de grootste watervoorzieningsmaatschappij, met name de VMW, in handen is van het Vlaamse gewest en het voortouw kan nemen bij het uitwerken van een meer uniform prijzenbeleid.

De heer Bruno Tobback laat opmerken dat indien een gemiddeld antwoord onmogelijk is – omdat er dergelijke grote verschillen tussen de maatschappijen bestaan – in een aantal gevallen de negatieve verdelingseffecten nog groter zullen zijn dan het SERV-gemiddelde. Een gemiddelde heeft niet alleen winnaars maar ook verliezers. De belangrijkste oorzaak van de huidige situatie is dat het Vlaamse gewest niet bevoegd is voor een essentieel aspect van het verleden jaar goedgekeurde maatregelenpakket, met name de prijsvorming. De minister heeft dan wel initiatieven aangekondigd om aan de situatie te verhelpen, de gevolgen van de maatregel doen zich nu gelden en op de facturen van 1997 kan niet meer worden ingegrepen. Dit is volgens het lid niet alleen vanuit sociaal oogpunt verontrustend, het is ook een slechte zaak voor het maatschappelijk draagvlak van het milieubeleid. Als men later op de regeling moet terugkomen, zal dit het enthousiasme voor het milieubeleid in Vlaanderen aantasten.

De minister laat opmerken dat de gratis levering van 15 kubieke meter water per persoon niet los mag worden gezien van de discussie over het Armoederapport. Dit rapport bevatte een aanbeveling over het recht van iedere persoon op een

minimale hoeveelheid gas, elektriciteit en water. De maatregel zou hoe dan ook, eventueel in een minder algemene vorm, ingevoerd zijn geweest en bepaalde effecten hebben gehad. Er is ook de capaciteitsheffing en de verleden jaar ingevoerde grondwaterheffing, waarvan de kosten worden doorgerekend in de watertarieven. Sommige drinkwatermaatschappijen maken volgens de minister echter gebruik van de nieuwe regeling om onredelijke reserves aan te leggen. Zelfs zonder deze nieuwe regeling zouden een aantal drinkwatermaatschappijen hun tarieven hebben verhoogd en zou dit, waar nodig, wellicht in stilte door de gemeenten zijn bekrachtigd. Een aantal watermaatschappijen heeft zich nu niet aan de afspraken inzake tariefaanpassing gehouden. Daarom kreeg het studiesyndicaat de opdracht naar andere middelen te zoeken.

De heer Johan Malcorps sluit zich aan bij de opmerking van de heer Bruno Tobback over het maatschappelijk draagvlak van het milieubeleid. Er waren reeds eerder incidenten over de waterheffing, meer bepaald inzake de heffing op putwater, de lange facturatieperiode van sommige watermaatschappijen en de gevolgen hiervan voor de berekening van de afvalwaterheffing. Wanneer nu opnieuw een ingevoerde regeling in vraag wordt gesteld, gaan de burgers het beoogde regulerende effect niet meer zien.

Er werd volgens het lid verleden jaar lang gediscussieerd over de bevoegdheid van het Vlaamse gewest om een gratis levering van drinkwater op te leggen. Het bevoegdheidsprobleem manifesteert zich nu echter op een ander vlak : ondanks de gemaakte afspraken voeren de drinkwatermaatschappijen niet het tarievenbeleid dat de minister voor ogen heeft. Er moet dus opnieuw worden onderhandeld en de vraag is of de minister er deze keer in zal slagen garanties af te dwingen. Omdat zich volgens de SERV-studie een probleem stelt inzake de sociale verdelingseffecten, en het tegendeel niet kan worden aangetoond, kan volgens het lid het experiment niet zonder meer worden verlengd.

Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht stelt de indruk te hebben dat de minister de verantwoordelijkheid voor het falend beleid naar de drinkwatermaatschappijen doorschuift. Deze maatschappijen hebben nochtans verleden jaar op de toepassingsproblemen van de nieuwe regeling gewezen. Er werd toen in de commissie eveneens getwijfeld aan de stelling van de minister dat de regeling vooral de kansarmen te goede zou komen. Het lid stelt voor om deze keer de drinkwatermaatschappijen

zelf te horen, vooraleer opnieuw voorbarige conclusies worden getrokken. Er moet degelijk onderzoek en overleg gebeuren vooraleer dergelijke maatregelen worden voorgesteld.

Mevrouw Gerda Raskin vraagt hoe realistisch de verwachting is dat een oplossing wordt gevonden en dat ze kan worden afgedwongen van de watermaatschappijen. Wat is het alternatief indien geen oplossing wordt gevonden ? Het lid stelt verder voor de SERV om een reactie te vragen op de kritiek die het rapport te verduren krijgt. Het rapport heeft genoeg stof doen opwaaien om het verder te onderzoeken.

De heer Dirk Van Mechelen herinnert aan de voornaamste conclusies van het SERV-rapport : gemiddeld liggen de totale uitgaven voor afvalwater en drinkwater samen per gezin ongeveer 1.600 frank hoger wanneer het waterverbruik niet afneemt en 1.000 frank indien rekening wordt gehouden met een daling van het waterverbruik. De relatieve positie van de armere gezinnen gaat er bovendien in beide gevallen duidelijk op achteruit. Kan de VMM deze cijfers weerleggen ?

De heer Herman Dumont stelt dat, op basis van VMM-gegevens, niet kan worden aangetoond in welke inkomenscategorie de winnaars en verliezers van de nieuwe regeling zitten. Noch de SERV noch de VMM beschikken over gegevens inzake de inkomsten van de abonnee en het bijhorende huishouden. De minister voegt eraan toe dat ook bij de vroegere sociale correctie geen verband was met de inkomenscategorieën.

Tarievenstructuur en prijsbepaling

De heer Leonard Quintelier vraagt of de VMM inzicht heeft in de parameters die de drinkwatermaatschappijen hanteren bij de prijsbepaling ? Welke winsten hebben deze maatschappijen gerealiseerd in 1996 en 1997 ?

De heer Herman Dumont van de Vlaamse Milieu-maatschappij antwoordt dat in het SERV-rapport de oorzaken van de prijsverhogingen worden vermeld. Naast de gratis levering zijn er de daardoor veroorzaakte bijkomende administratiekosten : de gegevensbestanden moeten immers elk jaar worden aangepast aan de gezinstoestand. Daarnaast is er de grondwaterheffing van 3 frank per kubieke meter opgepompt grondwater. Verder anticiperen de meeste maatschappijen op een daling van het waterverbruik als gevolg van de gestegen tarieven.

De hogere kosten moeten dan op een kleiner volume worden verhaald. De VMM heeft echter vastgesteld dat het gemiddeld verbruik bij 825.000 gezinnen niet verschilt naargelang de watermaatschappij de tarieven al dan niet fors heeft verhoogd.

De VMM kan niet antwoorden op de vraag naar de winstmarge van de drinkwatermaatschappijen. Ze kan wel op korte termijn en aan de hand van de facturatiegegevens van 1996, per maatschappij de totale drinkwaterfactuuropbrengst berekenen met het tariefsysteem 1996 en 1997 (zie lager).

Uitbreiding van de vrijstelling

De heer Leonard Quintelier verwijst naar de suggestie van de VMM om de heffingsvrijstelling naar enkele doelgroepen, zoals de WIGW's, uit te breiden. Die groep overlapt echter gedeeltelijk met de categorieën die vandaag reeds een vrijstelling genieten. Heeft de VMM meer gegevens over deze overlapping en over de kostprijs van de eventuele uitbreiding van de vrijstelling ?

De heer Herman Dumont antwoordt dat verder onderzoek nodig is. Op dit ogenblik is enkel het aantal WIGW's bekend : in 1995 waren er 956.000 in heel België. Bijkomend onderzoek naar de overlapping en de uitbreiding van de vrijstelling zou minstens nog enkele weken in beslag nemen.

De minister meent dat het principe de vervuiler betaalt maximaal gehandhaafd moet blijven. Nu reeds genieten ongeveer 150.000 huishoudens een vrijstelling. Verdere uitholling van de milieuheffingen zou de overzichtelijkheid en doorzichtigheid niet ten goede komen. Er zijn ook de onvermijdelijke implicaties voor de voorliggende begroting.

De heer Dirk Van Mechelen verwijst in dit verband naar de eerdere discussies in de commissie over de financiering van het milieubeleid. Een algemeen aanvaarde stelling was inderdaad dat milieuheffingen niet het geschikte instrument zijn om sociale correcties door te voeren. Uit het SERV-rapport blijkt echter dat de nieuwe regeling ook slecht scoort wat het aanzetten tot rationeel waterverbruik betreft. Zelfs bij een daling van het verbruik betalen de gezinnen gemiddeld meer.

De minister beklemtoont dat deze conclusies niet gelden voor alle drinkwatermaatschappijen.

De heer Bruno Tobback gaat in principe akkoord met de visie dat heffingen geen middel zijn om aan sociale correctie te doen. Maar onrechtvaardige sociale gevolgen van overheidsmaatregelen moeten worden vermeden. Naast de uitbreiding van de vrijstelling, zou dit ook kunnen door een uitbreiding van de hoeveelheid gratis water. Kan men in dat scenario echter garanderen dat de drinkwatermaatschappijen niet op dezelfde manier de kosten zullen doorrekenen aan alle gezinnen ?

De minister erkent dat er nu niet onmiddellijk een alternatief voor de uitbreiding van de vrijstelling voorhanden is. Het subcomité Watervoorziening van het VIWC en het studiesyndicaat kregen echter de opdracht om op korte termijn meer concrete voorstellen te doen.

Kleinverbruik en grootverbruik

De heer Jef Van Looy laat opmerken dat de minister en de VMM vaak het onderscheid maken tussen klein- en grootverbruikers, met name verbruikers van respectievelijk minder en meer dan 500 kubieke meter water per jaar. Sommige watermaatschappijen rekenen echter voor BTW-plichtigen het waterverbruik reeds vanaf 170 kubieke meter per jaar aan grootverbruikersprijzen aan. Heeft het onderscheid dan nog zin ?

De heer Herman Dumont bevestigt dat sommige maatschappijen andere prijzen aanrekenen aan BTW-plichtigen dan aan de gewone huishoudens. In de berekeningen van de VMM werden verbruikers onder een bedrijfsnaam niet opgenomen.

Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht herinnert eraan dat bij de bespreking van het programmadecreet 1997 werd gesteld dat de nieuwe maatregelen geen gevolgen zouden hebben voor de bedrijven. In het SERV-rapport wordt echter opgemerkt dat ook bedrijven met de effecten van de nieuwe maatregel worden geconfronteerd : ze genieten niet de gratis levering van water maar krijgen wel de gestegen tarieven aangerekend.

Opbrengst van de heffingen

Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht vraagt voor welk bedrag dit jaar reeds afvalwaterheffingen werden ingecohierd. Is dit meer dan vorig jaar werd geraamd ?

De heer Dirk Van Mechelen verwijst naar de cijfers in de begroting van het Mina-fonds. In de aangepaste begroting voor 1996 bedroegen de ontvangsten van het fonds 7.985 miljoen frank wat de totaliteit van de waterheffingen betreft, terwijl men voor 1998 een bedrag van 9.109 miljoen frank begroot. Het verschil is wellicht grotendeels te verklaren door de afschaffing van de Ks-factor.

Prijzencommissie

De heer Dirk Van Mechelen laat opmerken dat er vorig jaar ook werd gerekend op een verantwoorde houding van de federale Prijzencommissie. Voor de meeste dossiers die door de drinkwatermaatschappijen zijn ingediend, zou deze commissie echter de termijn voor een uitspraak hebben laten verstrijken.

De heer Paul Thomas, hoofd van de afdeling Water van Aminal, bevestigt dat voor de meeste dossiers de Prijzencommissie de termijn heeft laten verstrijken. De Vlaamse administratie heeft een adviseerende stem in de Prijzencommissie en heeft hiervan in de mate van het mogelijke gebruik gemaakt. Tegen het laten verstrijken van de termijn kan echter geen verzet worden aangetekend. De spreker voegt eraan toe dat werd getracht om vooraf tariefstructuren met de maatschappijen af te spreken en termen als grootverbruik en huishoudelijk verbruik te omschrijven. Daardoor is toch reeds enige vooruitgang geboekt ten opzichte van vroeger, toen de verscheidenheid tussen watermaatschappijen nog veel groter was.

Waterproductie en waterzuivering

Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht waarschuwt de minister voor de vorming van nieuwe monopolies bij het samenbrengen van waterzuivering en watervoorziening.

De heer Dirk Van Mechelen verwijst naar de discussies over waterzuivering en de NV Aquafin. In de doorlichting van Aquafin vindt men argumenten voor de stelling dat best één enkele maatschappij verantwoordelijk is voor waterzuivering. Gaat het initiatief dat door de minister wordt aangekondigd op het vlak van watervoorziening in dezelfde richting of wordt eerder gedacht aan een grotere samenwerking tussen de watermaatschappijen en de bekkencomité's ?

De minister meent dat een onderscheid moet worden gemaakt tussen waterdistributie en waterproductie. Indien de levering goed is georganiseerd, is er niet onmiddellijk een reden om de bestaande distributie in vraag te stellen. Het Vlaamse gewest moet wel meer zeggenschap verwerven over de productie van water, dat een collectief goed is. Het studiesyndicaat moet vooral bekijken hoe de productie en de zuivering van water dicht bij elkaar kunnen worden gebracht. Zowel de VMM als Aquafin kunnen wat dit betreft een rol spelen. Er kan onder meer worden bekeken hoe gerecycleerd water kan worden ingezet voor een aantal processen waarvoor nu drinkwater worden gebruikt. De Vlaamse overheid krijgt via de productie dan ook een grotere invloed op de prijs.

Bijkomende gegevens en besluit

In een volgende commissievergadering worden de resultaten van bijkomend VMM-rekenwerk voorgesteld. De berekeningen gebeurden op een staal van drinkwaterfacturen van ongeveer 1 miljoen abonnees, waarvan men quasi zeker is dat het enkel om gezinnen gaat. Een bijkomend selectie-criterium is dat de weerhouden facturatieperiode minimaal 11 maanden en maximaal 13 maanden betreft. Voor dit staal werd, aan de hand van de facturatiegegevens van 1996, per maatschappij de totale drinkwaterfactuuropbrengst met de tarief-systemen 1996 en 1997 berekend .

In een eerste tabel zijn de watermaatschappijen opgenomen die door de nieuwe tariefstructuur een belangrijke inkomstenstijging verwerven (zie bijlagen). Omdat het programmadecreet 1997 ook een grondwaterheffing invoerde, werd bij de beoordeling van de inkomstenstijging ook met deze grondwaterheffing rekening gehouden. Uit de tabel blijkt volgens de heer Herman Dumont dat sommige drinkwatermaatschappijen een forse inkomensverhoging kunnen verwachten. Naargelang de maatschappij gaat het om een stijging van 1,3 tot 18 procent.

In een volgende tabel zijn de watermaatschappijen opgenomen waarvoor de invoering van de nieuwe tariefstructuur tot een inkomstendaling leidt (zie bijlagen). Deze maatschappijen zijn in de minderheid en het aantal gezinnen dat zij bedienen is gering. Volgens de heer Herman Dumont gaat het vooral om drinkwatermaatschappijen in gebieden met een laag gemiddeld waterverbruik.

Uit de berekening blijkt dat de nieuwe tarieven gemiddeld 500 frank per gezin per jaar meer zullen kosten. Wat de heffingen betreft, werd volgens de spreker voor de gezinnen in 1996 ongeveer 4 miljard frank ingekohierd en zijn er in 1997 voor 6,1 miljard frank vastgestelde rechten. Op basis daarvan kan worden becijferd dat de heffing gemiddeld met ongeveer 1.000 frank per gezin toeneemt. Rekening houdend met de sociale vrijstellingen, die achteraf worden verrekend, komt men aan een gemiddelde van 900 frank per gezin voor de heffing. Deze gemiddelde resultaten liggen in de lijn van de SERV-bevindingen, maar met de interpretatie ervan moet omzichtig worden omgesprongen.

Wel blijkt dat de vrijgestelden van heffing globaal gezien ook voordeel halen uit de nieuwe tariefstructuur. Voor de andere abonnees verschilt het resultaat te sterk naargelang de watermaatschappij en naargelang het waterverbruik om een algemeen beeld te kunnen geven. Aan de hand van de tariefstructuur voor en na de wijziging werd voor twee belangrijke maatschappijen (TMVW Gent en Waterbedrijf Gent) per type gezin en per klasse van waterverbruik, het verschil berekend tussen de globale waterfactuur voor 1996 en 1997 (zie bijlagen).

De heer Bruno Tobback laat opmerken dat evenzeer blijkt dat personen met een matig waterverbruik, bijvoorbeeld van 25 kubieke meter per jaar, die geen vrijstelling genieten, in een aantal bedelingsgebieden beduidend meer zullen betalen dan vroeger. Bovendien vertegenwoordigt de groep van vrijgestelden niet alle gezinnen met een laag inkomen. De negatieve effecten worden volgens het lid dus grotendeels bevestigd door de VMM-berekening.

De heer Johan Malcorps sluit zich hierbij aan en vraagt of de minister wijzigingen aan de heffingen en de vrijstelling voorstelt.

De minister blijft bij het standpunt dat de sociale correctie niet in de milieuheffing mag gebeuren, met uitzondering van de huidige selectieve vrijstelling voor een beperkte groep minder begoeden. Het principe de vervuiler betaalt moet in de heffingen als leidraad blijven gelden. Wat de watervoorziening betreft, zal in de schoot van het Vlaams integraal Wateroverlegcomité een eenvormig drinkwaterverkoopreglement worden voorbereid. De mogelijkheden om te komen tot het nauwer samengaan van waterzuivering en drinkwaterproductie worden onderzocht in een studiesyndicaat, dat in maart 1998 verslag moet uitbrengen.

De heer Bruno Tobback herhaalt dat hij enerzijds akkoord kan gaan met de stelling dat heffingen niet het juiste instrument vormen om een sociale correctie door te voeren. Anderzijds is er echter geen garantie dat de minister de watermaatschappijen kan overtuigen om hun tarievenstructuur aan te passen.

De minister verwijst hieromtrent nogmaals naar het opgerichte studiesyndicaat.

De heren Bruno Tobback en Johan Malcorps vragen de minister de commissie in de loop van de volgende maanden van de verdere ontwikkelingen in dit dossier op de hoogte te houden.

II.2. Grondwater

De heer Johan Malcorps verwijst naar het advies van de Mina-Raad over de Afdeling 4 Grondwater van het hoofdstuk Leefmilieu van het programma-decreet. Uit de memorie van toelichting bij het programadecreet 1997 bleek dat met de grondwaterheffing een regulerende doelstelling werd nagestreefd. Er werd door een extern bureau een studie gemaakt teneinde de CSE-factor, die voor het heffingsjaar 1997 nog gelijk is aan nul, gedifferentieerd per sector te bepalen. De studie gaat uit van diverse scenario's voor de weging van economische zowel als ecologische criteria in de berekening van de CSE-factor. Uit de memorie van toelichting bij het programadecreet 1998 blijkt echter dat de sociaal-economische correctiefactor louter gemoduleerd is aan de hand van de economische draagkracht van de bedrijven, zonder enige relatie tot de milieudoelstellingen en/of kosten voor de overheid. Waar in de studie aanvankelijk nog sprake was van een opbrengst van 500 of 250 miljoen frank, naargelang het scenario, worden de ontvangsten nu geraamd op 35 miljoen frank. De Mina-Raad uit in het advies ernstige kritiek op de visie en het gegevensmateriaal waarop de voorgestelde grondwaterheffing is gebaseerd. Het lid sluit zich daarbij aan en meent dat de heffing een regulerende doelstelling moet krijgen en dat ecologische criteria doorslaggevend moeten zijn.

De minister antwoordt dat de grondwaterheffing gefaseerd wordt ingevoerd en dat voor 1998 een stap a rato van 30 percent als groei naar het uiteindelijke heffingstarief werd vooropgesteld. Het is de bedoeling van de Vlaamse regering om over een periode van 5 jaar te komen tot een 100 percentwaarde en de sociaal-economische correctiefactor te laten verdwijnen. Het blijft tevens de bedoeling

dat aanvullend aan de heffingsplicht op de winning van grondwater, en de daarbij gehanteerde sociaal-economische benadering, de verschillende grondwaterwinningen op hun milieutechnische aspecten worden geëvalueerd in het kader van het vergunningenbeleid. De criteria in dit verband worden in de memorie van toelichting bij de artikelen 15 tot 18 vermeld. Belangrijk is volgens de minister de vraag of er al dan niet duurzame alternatieven voor de waterwinning voorhanden zijn. In de textielsector stelt dit criterium een probleem voor vele bedrijven. De vergunning voor grondwaterwinning zal in de Vlarem-procedure worden geïntegreerd, waardoor de milieutechnische aspecten beter kunnen worden opgevolgd.

Het feit dat de heffing de volgende 5 jaar stapsgewijze naar de 100 percent zal groeien, zal volgens de minister vele bedrijven aanmoedigen om naar mogelijke alternatieven te zoeken en dus ook een regulerend effect hebben.

Op vraag van de heer Jef Van Looy verduidelijkt de minister dat in artikel 16 onder 2° b) ook de tuinbouw is begrepen. Wat de technische capaciteit van de pompen betreft, moet zoveel mogelijk van de feitelijke capaciteit worden uitgegaan en dus niet van de capaciteit van een onbelaste pomp.

II.3. Waterzuivering

Kleinschalige waterzuivering

De heer Johan Malcorps verwijst naar de hoorzitting over kleinschalige en alternatieve waterzuivering in de commissie op 16 oktober 1997 (Stuk 825 (1997-1998) – Nr. 1). Op 28 oktober verscheen in Belgisch Staatsblad het besluit van 15 juli 1997 waarin uitvoering wordt gegeven aan de decretaal vastgelegde steun aan gemeenten die een kleinschalig waterzuiveringsproject willen opzetten. De voorwaarden die aan dit soort projecten worden verbonden, zijn volgens het lid zeer verregaand. Zo kan de kleinschalige waterzuivering enkel in de zuiveringszones C. In zuiveringszones A en B, waar kleinschalige zuivering een alternatief kan zijn voor grootschalige zuivering, wordt het uitgesloten. De subsidiëring wordt bovendien beperkt tot 50 percent en geldt niet voor studies, verwerving van gronden en dergelijke. Dit terwijl voor het grootschalige alternatief de gemeenten geen kosten moeten dragen. Uit de hoorzitting bleek dat dit doorslaggevend was voor de keuze van de gemeente Merchtem. Verder wordt in het besluit een lood-

zware procedure opgenomen om toelating te krijgen voor het project en voor het aanvragen van de gewestbijdrage. Aquafin speelt in deze procedure een cruciale rol omdat de NV technisch advies moet geven op basis waarvan de ambtelijke commissie, met onder meer de VMM, beslist. De bewijslast wordt ook erg hoog gelegd : er moeten garanties worden gegeven dat men de zuiveringsnorm haalt en dat de kostprijs in geen geval hoger ligt dan het grootschalig alternatief.

Het lid vraagt of de publikatie van het besluit betekent dat de discussie over alternatieve en kleinschalige waterzuivering, die naar aanleiding van de probleemstelling in Merchtem nog maar pas werd gestart, meteen wordt afgesloten. Is er nog ruimte om te werken aan een nieuw besluit, waarin een soepeler en ruimer betoelagingsstelsel wordt opgenomen ? Is er nog ruimte voor een objectief en onafhankelijk onderzoek in het verlengde van de hoorzitting in de commissie ?

Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht sluit zich bij deze opmerkingen aan. Het is duidelijk dat de structuur van een gemeente verschilt naargelang het om een stadskern, een dorp of de omliggende gebieden gaat. Differentiatie in de waterzuivering is dus noodzakelijk. De milieudoelstellingen moeten worden bereikt met zo weinig mogelijk uitgaven en dat is een reden om in bepaalde gevallen de alternatieve waterzuivering te promoten. Het gaat volgens het lid niet op dat Aquafin, dat zelf geen belang heeft bij een ruimere toepassing van kleinschalige technologie, een sleutelrol in de procedure krijgt toebedeeld. Het lid pleit voor een proefproject inzake alternatieve en kleinschalige waterzuivering en stelt voor dit volledig te betoelagen.

De heer Jef Van Looy vraagt wie de verantwoordelijkheid zal dragen voor het resultaat van de zuivering als de NV Aquafin niet bij de procedure wordt betrokken.

Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht meent dat met de gemeenten een resultaatverbintenis kan worden aangegaan.

De heer Dirk Van Mechelen stelt dat uit de hoorzitting bleek dat gemeenten door de huidige subsidieregeling voor een moeilijke keuze kunnen worden geplaatst. Ze worden soms gedwongen te kiezen voor een grootschalige oplossing, ook al is die globaal genomen duurder, omdat ze dan voor 100 percent worden betoelaagd.

De minister benadrukt dat het geheel van de waterzuivering door de VMM wordt bewaakt en dat er geen redenen zijn om deze milieu-instelling te wantrouwen. Aquafin moet aan de VMM telkens goede argumenten voorleggen om de investeringen te verantwoorden. Dit betekent niet dat kleinschalige projecten steeds worden afgewezen. Het besluit van 15 juli 1997, dat in een ondersteuning van kleinschalige waterzuivering voorziet, bewijst dat ook het Vlaamse gewest middelen wil uittrekken om kleinschalige installaties te financieren. Het eerste rollend vijfjaren subsidiëringsprogramma 1999-2003 voor de kleinschalige rioolwaterzuiveringsinstallaties zal in 1998 door de VMM worden voorbereid.

De middelen voor kleinschalige waterzuivering moeten echter op een doeltreffende manier worden besteed, zoniet wordt later het verwijt aan de overheid gericht. Indien de ambtelijke commissie nu een toelating geeft om een installatie te bouwen, na een gunstig technisch advies van Aquafin, is er geen discussie mogelijk. De minister zegt van deze beslissingen geen politieke dossiers te willen maken, zoals dat in het verleden wel het geval was. Het Vlaamse gewest beschikt nu voor het eerst over een geïntegreerd zuiveringssysteem en werkt aan de onderlinge afstemming van bovenbouw en onderbouw. Dit mag niet op de helling worden geplaatst.

Rietvelden kunnen volgens de minister een onderdeel van een geïntegreerde benadering en een planmatige aanpak zijn. In een aantal concrete scenario's zal een kleine verbinding naar een bestaande collector echter efficiënter zijn dan een rietveld, hoewel vanuit ecologisch standpunt misschien niet de optimale oplossing. De gemeenten kunnen ook op eigen initiatief en eigen kosten een rietveld aanleggen. Als ze subsidies aanvragen, moeten ze echter aanvaarden dat er ook een zekere inbreng en controle is van het gewest.

Wat de financiering betreft, is er een verschil naar gelang de omvang van de zuivering. Indien het meer dan 500 inwonersequivalenten (IE) betreft, valt de zuivering voor 100 percent ten laste van het gewest. Er is dan een planmatige aanpak voor het hele gewest waarbij prioriteiten werden vooropgesteld en de VMM en Aquafin hun rol hebben. Beneden de grens van 500 IE, is een subsidie van 50 percent mogelijk. Kleine netwerken en installaties behoren in eerste instantie tot de verantwoordelijkheid van de gemeenten en de minister meent dat de betoelaging a rato van 50 percent behouden moet blijven.

Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht stelt dat er geen reden is om een kleinschalig project dat voldoet aan de normen niet voor 100 percent te betoelagen.

De heer Johan Malcorps pleit voor een studie over de vraag of er bredere toepassingsmogelijkheden zijn voor kleinschalige waterzuivering. Met breder bedoelt hij ruimer dan enkele afgelegen woonkernen in de zuiveringszones C. Iedereen, ook Aquafin, is het erover eens dat daar mogelijkheden zijn voor zuivering door rietvelden. Vele andere landelijke gebieden moeten nog worden aangesloten. Moet niet worden onderzocht of alternatieve scenario's, zoals er een door het actiecomité Merchtem naar voor werd geschoven, geen betere resultaten geven dan de grootschalige oplossingen van Aquafin? Het lid stelt eveneens voor een proefproject in Merchtem te starten dat volledig zou worden gesubsidieerd door het gewest.

De heer Bruno Tobback sluit zich bij dit pleidooi aan. Een proefproject, in Merchtem of elders, kan de aanleiding zijn om te onderzoeken of er geen alternatieven zijn voor de nog niet aangesloten landelijke gebieden. Nu bestaan er immers twijfels over de doeltreffendheid van de grootschalige aanpak in een aantal van deze gebieden. Verder betwijfelt het lid of de VMM wel over voldoende middelen beschikt om haar rol als scheidsrechter te vervullen. Er bestaat een grote ongelijkheid tussen Aquafin en de VMM, bijvoorbeeld op het vlak van het aantal personeelsleden.

De minister laat opmerken dat er in het verleden reeds heel wat ervaring werd opgedaan met kleinschalige proefprojecten. In Merchtem gaat het eigenlijk om een toepassing op grotere schaal van alternatieve systemen. De minister is er in principe niet tegen dat men de mogelijkheden onderzoekt. De uiteindelijke beslissing welke technologie op welke plaats wordt ingezet, behoort echter niet tot de verantwoordelijkheid van de minister maar van de ambtelijke commissie. Bij het maken van een kosten-batenanalyse moeten alle elementen in rekening worden gebracht, dus ook het ruimtebeslag, de slibverwerking en dergelijke.

Op vraag van de minister verduidelijkt de heer Dirk Waegeman, afdelingshoofd planning van de VMM, dat bij iedere afbakening van een zuiveringsgebied een scenario-analyse gebeurt. Wat Merchtem betreft, is het voorgestelde alternatief scenario niet gelijkwaardig aan het voorliggende plan. Het alternatief vertoont een aantal gebreken, waaronder het groot ruimtebeslag, de hoeveelheid pompstations en de onmogelijkheid om het afval-

water te centraliseren. Er moet ook rekening worden gehouden met de gemaakte afspraken voor aanname van afvalwater. De opmaak van de scenario-analyse wordt telkens grondig besproken bij de goedkeuring van het technisch plan. Wat Merchtem betreft, moet dit binnen de twee maanden gebeuren.

De heer Dirk Waegeman voegt eraan toe dat het alternatieve voorstel voor Merchtem inderdaad een meer grootschalige toepassing betreft, met de inplanting van meerdere rietvelden, en dus niet onder de 50-percent-regeling valt. Het besluit ter ondersteuning van de kleinschalige waterzuivering kwam volgens de spreker na rijp beraad tot stand. Er werd daarbij rekening gehouden met de opgedane ervaring met proefprojecten inzake kleinschalige zuivering, waarbij onder meer de capaciteit van verschillende systemen werd nagegaan. De belangrijkste conclusie was dat de onvolkomenheden van deze systemen doorgaans te wijten zijn aan problemen met de aanvoer van water en de aansluiting op het rioleringsnet. Door hun geringe buffercapaciteit zijn de kleinschalige installaties immers veel gevoeliger. Een fikse regenbui kan een overstroming tot gevolg hebben. Op basis van deze ervaringen werden kwaliteitseisen gesteld, bijvoorbeeld met betrekking tot de scheiding van oppervlaktewater en afvalwater.

Kleinschalige waterzuivering op initiatief van de gemeenten kan alleen worden gesubsidieerd in de zuiveringszones C en in zoverre er geen contradictie is met de reeds goedgekeurde programma's, meer bepaald het programma bovengemeentelijke riolering 1999-2001 en het eerste rollend subsidiëringsprogramma 1998-2002. Dit om tegenstrijdigheden in het gevoerde beleid te vermijden.

De heer Dirk Waegeman wijst verder op de begripsverwarring tussen kleinschalige en zogenaamde alternatieve waterzuivering. De grootschalige installaties worden steeds meer uniform. Wat de kleinschalige installaties betreft, is er een veelheid aan systemen. Aquafin bouwt en exploiteert een twaalfstal rietvelden, maar ook een vijftal birotoren en systemen die met actief slib werken. De Code van goede praktijk inzake kleinschalige waterzuivering, die bij ministeriële omzendbrief werd verspreid, bevat een aantal normen inzake bouw, bedrijfsvoering en minimale dimensies. De minimumschaal werd verlaagd van 100 naar 20 IE, zodat ook de aanpak van geïsoleerde vervuiling kan worden gesubsidieerd. De code moet vermijden dat systemen worden gebouwd die achteraf niet blijken te functioneren, zoals in het verleden vaak het geval was. De procedure voor betoelaging

is analoog aan de procedure voor gemeentelijke riolering.

Voorzitter Dirk Van Mechelen stelt voor om in de loop van het voorjaar 1998, nadat een beslissing over het concrete project werd genomen, in de commissie opnieuw een bespreking aan het dossier Merchtem te wijden. De VMM zou dan aan de hand van een concreet geval kunnen toelichten hoe de afweging in dergelijke dossiers gebeurt. Er zijn nog miljardenuitgaven voor waterzuivering in Vlaanderen in het vooruitzicht en het dossier Merchtem levert een interessante case-studie om het hele systeem tussentijds te evalueren. Het zou interessant zijn om de kostendatabank van de VMM ook toe te passen op het alternatieve voorstel.

Rio-project

De heer Johan Malcorps stelt vast dat de beleidsbrief vermeldt dat het jaarlijks investeringsritme voor de bovenbouw na 2002 wordt vertraagd. Daarmee gaat de minister blijkbaar in op de kritiek dat het programma van de gemeentelijke rioleringen niet aansluit op het investeringsritme van de NV Aquafin.

De heer Dirk Van Mechelen verwijst naar eerdere opmerkingen over de subsidiëring van gemeentelijke rioleringen. De loodzware procedure heeft vaak geleid tot vertraging van werken en tot problemen voor de betrokken aannemers. Is die procedure intussen al geëvalueerd en eventueel versoepeld? Heeft men al een inzicht in de totale kostprijs van het Rio-project? Aanvankelijk ging men ervan uit dat de onderbouw 90 miljard frank zou kosten, maar later circuleerden nog hogere bedragen.

De heer Dirk Waegeman van de VMM bevestigt dat de procedure voor problemen zorgde bij het van kracht worden van de nieuwe subsidieregeling. De meeste gemeenten hebben een dossier ingediend waarmee ze vooraf al bezig waren en dat ze normaliter met eigen middelen of via trekkingsrechten uit het investeringsfonds zouden financieren. Die dossiers voldeden niet altijd aan de voorgescreven vereisten in de nieuwe regeling: nu wordt er bijvoorbeeld een voorontwerp gevraagd. Dossier die niet aan alle vereisten voldeden, werden teruggestuurd. De situatie is volgens de spreker intussen genormaliseerd. Bijna alle ontwerpen van het subsidiëringsprogramma 1996 zijn goedgekeurd door de provincies, de meeste projecten zijn uitbesteed of in uitvoering. Het programma 1997

werd kort na het programma 1996 gestart : ongeveer 450 gemeenten hebben een voorontwerpdossier ingediend. In ongeveer 300 gevallen is het voorontwerp goedgekeurd, in de andere gevallen werden bijkomende vragen gesteld of werd het concept zelf in vraag gesteld. In juni is ook het subsidiëringsprogramma 1998-2002 goedgekeurd. De gemeenten die de voorstellen hebben ingediend, hebben die na een gemeenteraadsbeslissing ook medeondertekend. Dit betekent dat ze zich financieel verbinden tot de uitvoering van het project.

Met andere procedureproblemen doet de VMM nu de eerste ervaring op. De eerste projecten komen namelijk in de eindfase. Er werd een overzicht gemaakt van alle knelpunten waarmee men werd geconfronteerd bij het doorlopen van de procedure. Daarbij wordt ook vermeld of het probleem kan worden opgelost binnen de ambtelijke commissie dan wel of een bijsturing van het procedurebesluit nodig is. Het lijkt wenselijk te wachten tot meer dossiers de volledige procedure hebben doorlopen vooraleer het besluit te wijzigen.

De minister stelt dat er geen nieuwe totaalcijfers voor het Rio-project beschikbaar zijn. Bovendien blijft het moeilijk om de kosten voor de onderbouw te schatten. In een aantal gevallen moet telkens worden nagegaan of de investering wel verantwoord is.

De heer Dirk Waegeman voegt eraan toe dat een evaluatie werd gemaakt op basis van de gegevens van het programma 1996. Er werd onder meer nagegaan of bij de conceptkeuze van de projecten aan de Code van goede praktijk is voldaan. Daaruit blijkt dat de ambtelijke commissie in een aantal gevallen toch heeft gedoogd dat voor een gemengd stelsel werd gekozen, namelijk wanneer er technische moeilijkheden waren of wanneer een gescheiden stelsel financieel niet verantwoord was. Uit een analyse van de kostprijs in functie van het stelsel blijkt uiteraard dat het gemengde stelsel het goedkoopste is. In landelijke gebieden is de meerkost van een gescheiden stelsel vaak gering ; in de bebouwde kom veronderstelt een dergelijk stelsel een tweede leiding. Dat betekent een significante verhoging van de kostprijs.

De VMM hoopt binnenkort, op basis van een analyse van de ingediende dossiers en de kostprijzen in functie van het gekozen stelsel, tot een meer precieze raming te komen. De hogere cijfers die circuleerden zijn vaak gebaseerd op onverantwoorde extrapolatie.

De heer Dirk Van Mechelen vraagt of er cijfers bestaan over de kostprijs per inwonersequivalent.

De heer Dirk Waegeman stelt dat de kosten zijn bepaald in de evaluatie van het Rio-programma 1996. De kost per meter werd nog niet berekend want dat vraagt een nauwkeurig onderzoek van alle plannen. Voor een juiste raming zou dit gegeven echter interessanter zijn dan de kostprijs per IE.

II.4. Afval

Beleidsscenario's

De heer Johan Malcorps verwijst naar de discussie over de verbrandingsovens en naar het feit dat de Vlaamse regering nog geen beslissing heeft genomen over het deel Verwijdering van het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen. In de eerste delen, die wel reeds zijn goedgekeurd en die handelen over preventie en recuperatie, worden een aantal doelstellingen bepaald. De doelstellingen van het zogenaamde beleid-plusscenario reiken daarbij verder dan de doelstellingen van het beleidsscenario. Tot hiertoe werd gesteld dat het beleidsscenario als planbasis zou worden gehanteerd. In recente verklaringen, waaronder de inleidende uiteenzetting bij de begroting, schermt de minister echter met het beleid-plusscenario. Dat maakt een aanzienlijk verschil uit en zou volgens het lid impliceren dat de Vlaamse regering een nieuwe beslissing over de eerste delen van het uitvoeringsplan moet nemen. Als de doelstellingen worden opgetrokken, moeten ook de acties worden aangepast.

De heer Frank Parent, administrateur-generaal van de OVAM, laat opmerken dat reeds in 1995 met de redactie van het ontwerp Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen werd begonnen. Streefdoel van het beleidsscenario was een daling van het deel van het huishoudelijk afval dat moet gestort of verbrand worden tot circa 240 kilogram per inwoner per jaar in 2001 en 230 kilogram in 2006. Inmiddels zijn sinds maart-april 1997 de cijfers bekend over de productie van huisvuil in 1996 en is ook bekend welke gemeenten het milieuconvenant en de bijhorende opties, waarin streefcijfers uit het beleid-plusscenario zijn opgenomen, ondertekenden. Uit de ontwikkelingen blijkt dat diverse gemeenten zeer goede resultaten kunnen halen, maar ook dat een aantal gemeenten achterblijft. Globaal gezien kan de lat hoger worden gelegd en kunnen de taakstellingen worden verscherpt. Voor het deel Verwij-

dering kunnen dan ook de doelstellingen van het beleid-plusscenario worden gehanteerd.

De minister stelt dat dit niet betekent dat de reeds goedgekeurde delen van het uitvoeringsplan moeten worden aangepast. De doelstellingen moeten met voldoende realiteitszin worden vastgelegd. Het kan alleen maar gunstig zijn als er betere resultaten worden bereikt. Bij de programmering van de verwijdering, de goedkeuring van het derde deel, zal men daarentegen beneden de strikt noodzakelijke verwijderingscapaciteit blijven. Daardoor is er voldoende druk om afval te voorkomen en te recycleren.

De restfractie en de verantwoordelijkheid van de gemeenten

De heer Leonard Quintelier vindt het een goede zaak dat de taakstellingen kunnen worden verscherpt. Een beperkt aantal gemeenten heeft het milieuconvenant echter niet ondertekend. Andere gemeenten deden dit wel maar blijven eveneens zwak scoren inzake afvalvoorkoming en selectieve inzameling. Weet de OVAM waarheen het afval van deze gemeenten gaat? Wordt de lijst van deze gemeenten bekendgemaakt? De inwoners van gemeenten die resultaten halen, worden enerzijds geconfronteerd met hogere bijdragen en stellen anderzijds vast dat inwoners van naburige gemeenten, die geen inspanningen doen, geen of minder retributies betalen.

Het lid vraagt tevens aandacht voor de inhoud van de huisvuilzakken. Vele particulieren negeren de opgelegde selectieve inzameling of gebruiken allesbranders om zelf afval te verbranden en de bijdrage voor de huisvuilzakken te ontwijken.

De minister verwijst naar de gemeentelijke autonomie. Het convenantenbeleid is gebaseerd op vrijwillige medewerking van de gemeenten. Indien men de gemeenten wil verplichten om het voorgestelde beleid te volgen, dan zal het parlement dit decretaal moeten vastleggen. Volgens de minister moet het gewest in ieder geval voor bepaalde onderdelen van het afvalstoffenplan meer vat krijgen op de beslissingen die op het lokale vlak worden genomen, bijvoorbeeld inzake verwijderingstechnologie. Een open vraag is of er niet aan een ruimere, gewestelijke organisatiestructuur voor afvalverwijdering kan worden gedacht.

De minister meent dat een beloning het beste middel is om gemeenten en hun inwoners te motive-

ren. Het is nefast dat sommige gemeenten er prat op gaan dat ze geen afvalheffing hebben. Idealiter zou elk gezin bijdragen moeten betalen naargelang de hoeveelheid afval die het aanbiedt. De heer Frank Parent voegt eraan toe dat in het nieuwe gemeentelijk milieuconvenant de stimuli werden verfiind. De gemeenten die de meeste inspanningen leveren, worden financieel het meest beloond. Door dit systeem van aanmoediging blijft de gemeentelijke autonomie gerespecteerd.

De OVAM besteedt volgens de spreker ook veel aandacht aan onderzoek op het terrein. Naast het proefproject in Dilbeek is nu ook een project inzake afvalvoorkoming in de streek van Mechelen goedgekeurd: het gaat hier om 300.000 inwoners. Verder worden momenteel nog de resultaten van enquêtes naar de attitude en het koop- en sorteergedrag van de burger verwerkt. Op verschillende plaatsen worden sorteert analyses uitgevoerd en worden huisvuilzakken op hun inhoud onderzocht. Dat er meer wordt gesorteerd, blijkt ook uit de algemene cijfers. De OVAM beschikt over resultaten per gemeente.

De heer Leonard Quintelier pleit ervoor de cijfers van de gemeenten die goed en slecht presteren aan de burgers van de betreffende regio bekend te maken.

De heer Dirk Van Mechelen stelt dat het ophalen van huisvuil een vorm van gemeentelijke dienstverlening is. De inhoud en het gewicht van het huisvuil en de restfractie zijn een andere zaak. Een belangrijke politieke vraag is of het parlement bereid is na te denken over een norm die aan alle gemeenten wordt opgelegd en over een uniforme regeling voor de weging en de belasting van de restfractie. Technisch gezien is het perfect mogelijk bij de ophaling de restfractie per gezin te wegen. Een dergelijk systeem zal wel investeringen vergen. Door het belasten van de restfractie is er voldoende druk om te voorkomen en te sorteren.

Er ontspint zich in de commissie een discussie over deze vraag. De heer Jef Van Looy merkt op dat uit buitenlandse ervaringen met het wegen van de restfractie blijkt dat hierdoor het gebruik van lichte materialen, zoals plastic drankverpakkingen, wordt aangemoedigd. Een andere vraag is of gemeenten en intercommunales die zeer goede resultaten halen, nog baat hebben bij een dergelijke investering.

De heer Dirk Van Mechelen meent dat de gemeenten die bijvoorbeeld in 2002 een bepaalde norm niet halen, kunnen worden verplicht de restfractie te belasten.

De heer Hugo Marsoul stelt dat de verwerking van huisvuil een problematiek wordt die de bevoegdheid en de mogelijkheden van gemeenten en intercommunales overstijgt. Wat de restfractie betreft, meent het lid echter dat lineaire maatregelen en belastingen niet altijd de meest rechtvaardige en doeltreffende zijn. Er is bijvoorbeeld het verschil inzake mogelijkheden tussen stedelijke en landelijke gebieden. Er moet ook rekening worden gehouden met de effecten van dergelijke maatregelen op het gedrag van de burger, die een allesbrander gaat gebruiken om zelf afval te verbranden, waarbij ook dioxines vrijkomen.

De heer Johan Malcorps laat opmerken dat in het MINA-plan 2 een actie opgenomen is om tot een grotere uniformisering van systemen en tarieven te komen. Het parlement zou kunnen nagaan of dit uniform systeem als beste methode kan worden geadviseerd, rekening houdend met de verschillen tussen bijvoorbeeld landelijke en stedelijke gebieden. Een tweede stap kan het decretaal opleggen van het systeem zijn.

Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht herinnert aan een onderrichting van de Vlaamse regering die reeds dateert van het einde jaren van de zeventig en waarin staat dat de gemeenten minstens 60 procent van de uitgaven voor afvalverwerking moeten recuperen door belastingen.

De heer Bruno Tobback is eveneens voorstander van een grotere uniformiteit inzake ophaling en belasting van huishoudelijk afval. Een meer uniform systeem zou als algemene maatregel moeten gelden en niet enkel voor gemeenten met een relatief hoge restfractie. Anders blijft de diversiteit tussen de gemeenten bestaan. Omdat er geen rechtlijnig verband bestaat tussen het gewicht van afvalstoffen en het milieu-effect, kan volgens het lid een tarifiering niet enkel op het gewicht worden gebaseerd. Er zijn ook de sociale aspecten, zeker als milieuvriendelijke producten veel duurder blijken te zijn dan andere. Het buitenzetten van restafval wordt alleen een individuele verantwoordelijkheid wanneer er een degelijk productbeleid en een goede ecofiscaliteit is.

De minister meent dat bij het streven naar een meer geïntegreerde benadering ook de verwijdering aan bod moet komen. Inzake waterzuivering is na vele jaren een algemene aanpak tot stand gekomen. Ondanks de kritieken op die aanpak, kan men niet ontkennen dat er vandaag een geïntegreerde benadering voor het Vlaamse gewest is. Wat de afvalverwijdering betreft, zijn er veel verschillende partners die elk over een zeer grote

autonomie beschikken. De rol van die partners zou opnieuw geëvalueerd kunnen worden. Daaraan zijn ook implicaties voor de begroting verbonden.

De heer Johan Malcorps erkent dat de verwijdering in de algemene aanpak moet worden betrokken. Een nieuw monopolie inzake afvalverwijdering moet echter worden vermeden.

Heffingen op verbranding

De heer Johan Malcorps stelt dat de verbrandingsheffingen moeten worden verhoogd en dient daartoe een amendement op artikel 14 van het programmadecreet in (Stuk 788 (1997-1998) – Nr. 3). De verbrandingsheffingen liggen nog steeds een stuk lager dan de stortheddingen. Indien er een stortverbod komt, moeten de heffingen, overeenkomstig de afvalverwerkingshiërarchie, worden opgetrokken om preventie en recyclage te stimuleren. Naast dit ecologische argument is er ook het financiële aspect : in de begroting 1998 vermindere de geraamde ontvangsten van de afvalheffingen met 637 miljoen frank. Dit is een gevolg van het ontraden van storten en het aangekondigde stortverbod. Hoewel op termijn een verdere verhoging van de dotatie uit de algemene middelen verkieslijk is, moeten er op korte termijn voldoende middelen voor de uitvoering van het afvalbeleid zijn. Het lid laat verder opmerken dat nog steeds een hele waaier aan verbrandingsheffingen wordt gehanteerd. Een aantal ervan zijn achterhaald : verbranden zonder rookgaswassing moet worden verboden en op termijn wordt energierecuperatie opgelegd. Het heeft geen zin hiervoor afzonderlijke heffingen te bepalen.

Het feit dat de inkomsten uit stortheddingen dalen, toont volgens de minister aan dat de afvalheffingen een regulerend karakter hebben. Onlogisch aan de huidige situatie is dat er geen beschot is tussen enerzijds de afvalheffing en de afvalverwerking en anderzijds de waterheffing en de waterzuivering. Een dergelijk beschot zou een meer zuivere relatie tussen het beheer en de beheerskosten scheppen. In de huidige situatie wordt immers een gedeelte van de afvalheffingen aangewend om de waterzuivering te financieren. Indien morgen op niveau van het gewest initiatieven worden genomen om tot een grotere eenvormigheid inzake verwijdering te komen, moet de financiering ervan gegarandeerd blijven. Dat kan slechts als de kosten ervan door de sector worden terugbetaald en in die zin zijn er argumenten om de verbrandingsheffingen te verhogen als het storten ongedaan wordt gemaakt.

De heer Jef Van Looy vraagt of het heffingenbeleid niet op een verkeerd spoor zit. Er is een aanzienlijke heffing op het storten van huishoudelijk afval (ongeveer 2.000 frank per ton) en een veel lagere heffing op verbranding van huishoudelijk afval (ongeveer 250 frank per ton). Op het storten van de as van de verbrandingsovens is er echter geen milieuheffing. Een moderne roosteroven produceert ongeveer 25 percent reststoffen. Oudere verbrandingsovens produceren soms zelfs 40 percent reststof. Als op deze stortingen een heffing zou worden geheven, dat zou er een afschrikkingseffect worden gecreëerd. Er zal dan meer te verbranden afval worden geselecteerd, en er zal meer as worden gerecupereerd. Dit zou ook de investeringen in moderne technologie aanmoedigen.

De heer Frank Parent deelt mee dat een OVAM-werkgroep momenteel een balans opmaakt in functie van 10 jaar ervaring inzake afvalstoffenbeleid. Een aantal pistes worden onderzocht, waaronder de mogelijkheid van heffingen op het einde van de keten. Er is immers niet alleen het probleem van de verbrandingsreststoffen maar ook van het recyclageresidu. Uit de werkgroep kunnen eventueel voorstellen voortvloeien voor het programmadecreet van volgend jaar. Een belangrijk uitgangspunt is echter de voorspelbaarheid en rechtszekerheid van de heffingen.

De minister bevestigt dat rekening wordt gehouden met de uitgangspunten van de resolutie betreffende de financiering van het milieubeleid. Daarom worden globaal gezien de heffingen niet verhoogd. De minister wil nader onderzoeken of een heffing op de uitstroom van het afvalverwerkingsproces meer voordelen biedt dan een heffing op de instroom, rekening houdend met het principe dat een bedrijf niet tweemaal hoeft te betalen voor hetzelfde afval.

De heer Dirk Van Mechelen vraagt te onderzoeken hoeveel ton reststoffen er worden geproduceerd en hoe die verder worden verwijderd. Op basis van die cijfers kan het probleem van het verbrandings- en recyclageresidu verder worden bestudeerd.

Heffingen op het storten van slib

Voorzitter Dirk Van Mechelen herinnert aan de brief die de commissie ontving van de vzw Fabrimetal over de milieuheffingen op het storten op een monostortplaats van slib afkomstig van indus-

triële waterzuiveringsinstallaties. Tot op heden wordt in het afvalstoffendecreet voor deze afvalstoffen nog geen specifiek bedrag vastgesteld en geldt het tarief van de bedrijfsafvalstoffen. De federatie vraagt voor deze heffingen een specifieke rubriek met een verlaagd tarief in te lassen. Sommige van haar leden beschikken over bedrijfsgebonden stortplaatsen die door de OVAM uitdrukkelijk werden erkend als monostortplaats.

De minister repliceert dat ook de NV Aquafin een heffing betaalt voor het storten van zuiveringsslib. Hij gaat ervan uit dat voor overheidsbedrijven dezelfde stortvoorwaarden gelden als voor andere bedrijven. Verder laat de minister opmerken dat bij de inwerkingtreding van Vlarea (Vlaams reglement inzake afvalvoorkoming en -beheer) slib van waterzuiveringsinstallaties onder bepaalde voorwaarden, en eventueel na verbetering, als secundaire grondstof kan worden beschouwd. Momenteel wordt een inventaris opgemaakt van afvalstoffen die als secundaire grondstof in aanmerking komen.

Autorecyclage

Volgens de heer Johan Malcorps zijn er misbruiken in de autorecyclagesector : in sommige sorteercentra worden de autowrakken nauwelijks ontmanteld vooraleer ze worden vermaald. Dat levert veel shredderafval op dat aan een voordelig tarief mag worden gestort en is volgens het lid een vorm van witwassen van afval. De bonafide recyclagecentra ondervinden nadeel van de misbruiken in andere sorteercentra. Rekening houdend met de terugnameplicht in het Vlarea en met het aangekondigde stortverbod, moet een hogere heffing op het storten van shredderafval worden overwogen. Het lid dient daartoe een amendement op artikel 14 het programmadecreet in (Stuk 788 (1997-1998) – Nr. 3). Ook de Europese Unie stelt richtlijnen in het vooruitzicht en Vlaanderen dreigt daardoor achterstand op te lopen. Het lid dringt eveneens aan op een snelle goedkeuring van Vlarea.

De minister antwoordt dat de Raad van State advies heeft uitgebracht over Vlarea en dat het ontwerpbesluit daaraan wordt aangepast. Daarna kan een definitieve beslissing worden genomen. De minister heeft de OVAM de opdracht gegeven de misbruiken in de recyclagesector te onderzoeken. Hij hecht hier veel belang aan omdat initiatieven in die sector heel wat mogelijkheden inzake tewerkstelling bieden.

De heer Frank Parent bevestigt dat de OVAM het probleem van shredderafval opvolgt. Febiac doet belangrijke inspanningen en wordt daarin gesteund door het Vlaamse gewest. Er moet echter ook worden onderhandeld met de federale overheid, bijvoorbeeld wat het uitschrijven van voertuigen betreft, en met de andere gewesten. Het Vlaamse gewest is geen eiland inzake afvalverwerking en -verwijdering. Afval kan worden vervoerd en de minste stijging van de heffingen in Vlaanderen zal ervoor zorgen dat het transport naar Wallonië toeneemt. De mogelijkheid van een derde ontmantelingscentrum in Oostende wordt onderzocht.

Wat een ander amendement van de heer Johan Malcorps op artikel 14 van het programmadecreet betreft, laat de spreker opmerken dat men ook de effecten op de werkgelegenheid niet uit het oog mag verliezen. Het amendement stelt voor de heffing op slijp- en marmerslib te verhogen (Stuk (1997-1998) – Nr. 3). Enkele Vlaamse bedrijven, die gespecialiseerd zijn in het slijpen van marmer en tienduizenden tonnen per jaar verwerken, hebben een filiaal in Wallonië. Een heffing van duizend frank per ton slijpslib zou tot gevolg kunnen hebben dat honderden jobs naar Wallonië worden verplaatst.

Verpakkingsafval

De heer Leonard Quintelier vraagt of de resultaten van het intergewestelijke akkoord betreffende de preventie en het beheer van verpakkingsafval al merkbaar zijn. Is er in verband met de recyclage van verpakkingsafval een mentaliteitswijziging waarneembaar?

De heer Frank Parent deelt cijfers mee over de totale productie van huisvuil in de periode 1991-1996. In 1991 werd 18 percent selectief ingezameld en gerecycleerd en 82 percent verbrand of gestort. In 1996 werd reeds 42,8 percent selectief ingezameld en werd er 24,8 percent verbrand en 32,4 percent gestort (zie bijlagen).

Wat de houding van de producenten en distributeurs van verpakkingen betreft, is er een tendens om afval te voorkomen. Het gewicht van bepaalde verpakkingen is in de loop van enkele jaren soms met 20 tot 30 percent gedaald. Voor producten als drank of waspoeder worden veel meer navulbare verpakkingen gebruikt. Maar de inspanningen zijn wellicht nog onvoldoende. De bevolking beschouwt de inzameling van PMD-afval als een grote dienstverlening en gebruikt de blauwe zak-

ken dan ook effectief. De OVAM gaat in december opnieuw onderzoeken welke intercommunales in aanmerking komen om dit systeem in te voeren.

De minister voegt eraan toe dat de intergewestelijke verpakkingscommissie uitstel heeft gevraagd voor de beslissing tot erkenning van Fost Plus als erkend organisme. De commissie stelt dat het dossier complex is en dat de erkenning niet binnen de vooropgestelde termijn kan gebeuren. De minister geeft de voorkeur aan een grondige bestudering van het dossier, ook al heeft dit enkele maanden uitstel tot gevolg. Een element van de erkenning blijft dat het erkend organisme geen inzamelsystemen aan de gemeenten en intercommunales kan opleggen.

De heer Jef Van Looy stelt dat ook in het Fost Plus-systeem het percentage restafval hoog blijft. Een belangrijke oorzaak is dat niet alle plastic verpakkingen met de blauwe zak mogen worden meegegeven. Enkele intercommunales deden experimenten met andere manieren van inzamelen en haalden lagere percentages restafval, zonder dat de methode daarom duurder was.

De heer Frank Parent repliceert dat de verpakkingscommissie deze aspecten ernstig bestudeert en ook de inzamelsystemen vergelijkt. Het assortiment verpakkingen dat mag worden meegegeven, zal in de toekomst worden uitgebreid. Vandaag zijn er enkel overeenkomsten tussen Fost Plus en de intercommunales. Dat wordt anders wanneer er bij de erkenning ook een resultatenverbintenis wordt aangegaan en voorwaarden worden opgelegd. Ook de kostprijs van de diverse zakken speelt een rol. Wanneer in een gemeente de bijdrage voor de traditionele huisvuilzak hoog ligt, gaan de inwoners de blauwe zak optimaal benutten om op die manier te besparen. Al deze elementen moeten samen worden bekeken.

De heer Johan Malcorps meent dat de verpakkingscommissie duidelijke politieke richtlijnen moet krijgen. Bij de bespreking van het ontwerp van Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen stelde de commissie leefmilieu dat alle soorten kunststofverpakkingen zoveel mogelijk moeten worden opgehaald. Verder moet volgens het lid ook het principe de vervuiler betaalt consequent worden toegepast: na het sorteren van PMD blijft immers nog veel restafval over. Een ander probleem vormen de composteerbare verpakkingsmaterialen, die niet met de niet-recycleerbare verpakkingen mogen worden gelijkgeschakeld.

Momenteel is er volgens het lid weinig inzicht in de criteria die de verpakgingscommissie zal hanteren bij de erkenning. Het samenwerkingsakkoord is onvoldoende duidelijk wat de erkenningscriteria betreft. Verder overleg met Wallonië en Brussel lijkt meer dan noodzakelijk, ook over het probleem van de afleiding van Vlaams afval naar Wallonië en Brussel. Het gaat niet op dat de regelgeving voor transporten tussen Europese lidstaten strenger wordt dan de regeling die in België voor intergewestelijk afvalvervoer geldt.

De minister stelt dat de afspraken in het interregionale samenwerkingsakkoord door de drie betrokken parlementaire assemblees werden bekrachtigd. In de verpakgingscommissie zijn de drie gewesten vertegenwoordigd. De afgevaardigde van het Vlaamse Gewest houdt rekening met de standpunten die door de commissie leefmilieu worden ingenomen.

OVAM – Deelnemingen in bedrijven

De heer Dirk Van Mechelen stelt een vraag over de 56 miljoen frank die in de OVAM-begroting wordt uitgetrokken voor de deelneming aan bedrijven. Om welke bedrijven gaat het en is er een return? Is de OVAM in dergelijke situaties geen rechter en partij, bijvoorbeeld bij de gunning van belangrijke opdrachten?

De minister antwoordt dat er in 1998 verschillende participaties zijn gepland. Het gaat om coöperatieve vennootschappen voor de valorisatie van grondstoffen uit voertuigwrakken onder de vorm van hergebruik en recyclage (20 miljoen frank), voor het hergebruik van auto-onderdelen (5 miljoen frank), voor de aankoop- en verkoop van plastics (5 miljoen frank) en een coöperatieve vennootschap om de integratie en coördinatie vanuit het gewestelijk niveau op een provinciale schaal te realiseren (5 miljoen frank). Er is volgens de minister een bijzonder probleem bij het ontwikkelen van recyclagemogelijkheden. Er moeten zekere waarborgen zijn voor de toevoer van grondstoffen. De openbare maatschappij die voor het Vlaamse gewest bevoegd is voor de afvalstoffen, moet daarbij worden betrokken om de initiatieven een kans te geven. Eenmaal een ontwikkeling op industriële schaal mogelijk is, kan de OVAM zich terugtrekken. Voor de verdere financiering kan onder bepaalde voorwaarden nog een beroep op de Vlaamse Milieuholding worden gedaan.

De heer Frank Parent stelt dat de OVAM op dit ogenblik lid is van drie provinciale samenwerkingsverbanden (Averpa, Abim en Vlabraver). Eenmaal die platforms hun doelstellingen hebben bereikt, zal OVAM er zich uit terugtrekken. De OVAM participeert niet in de VLAR, maar was bijvoorbeeld wel mede-initiatiefnemer van Indaver. De Indaver-aandelen zijn later overgenomen door de GIMV. In samenwerking met de Vlaamse Confederatie van het Bouwbedrijf, en op vraag van deze federatie, werd een groundbank opgericht. Zodra deze operationeel wordt, trekt de OVAM zich daaruit terug.

II.5. Bodemsanering

Uitvoering van de ambtshalve saneringen

De heer Johan Malcorps heeft vragen bij het ritme van de bodemsaneringen die ambtshalve worden uitgevoerd. Sinds het bodemsaneringsdecreet van kracht is, werd ongeveer drie miljard frank uitgegeven. De lijst van onvoltooide ambtshalve saneringen is groot en enkele belangrijke projecten slepen al jaren aan. Het huidige investeringsritme is volgens het lid ontoereikend om het probleem aan te pakken. Er moet naar alternatieve formules worden gezocht om de gevaarlijke verontreinigde sites vlugger te saneren. De idee van een milieuschadefonds kwam reeds eerder aan bod in de commissie en is ook opgenomen in het voorontwerp decreet milieubeleid van de Interuniversitaire Commissie tot Herziening van het Milieurecht.

Daarnaast doen zich volgens het lid op korte termijn een aantal acute problemen voor. Wanneer de volksgezondheid ernstig wordt bedreigd, moet het direct gevaar zo snel mogelijk worden ingedijkt. Het lid geeft als voorbeeld de verontrustende vervuilingen op het bedrijfsterrein van Maes-Eelen te Schoten en de Lievenshoek-verkaveling te Kapellen. Amendementen van de heer Johan Malcorps bij artikel 92 van de uitgavenbegroting en de Minifonds-begroting strekken ertoe de kredieten voor bodemsanering met 400 miljoen frank te verhogen (Stuk 15 (1997-1998) – Nr 4). Het lid vraagt tenslotte op basis van welke concrete criteria de saneringsprojecten op de prioriteitenlijst worden geplaatst.

De minister antwoordt dat hij verplicht is om jaarlijks een lijst van de ambtshalve te saneren verontreinigde sites aan de Vlaamse regering voor te leggen. De Vlaamse regering beslist dus over de prioriteiten: volksgezondheid is daarbij het doorslag-

gevende criterium. De minister is niet gekant tegen een verhoging van de kredieten voor bodemsanering. Het is echter niet duidelijk waar op korte termijn deze middelen vandaan moeten komen. De ideeën die circuleren omtrent een milieuschadefonds, dat wordt gespijsd door de bedrijven die nog in exploitatie zijn, moeten in een decreet worden omgezet.

De heer Frank Parent bevestigt dat de begroting van ongeveer 1,2 miljard frank in sommige jaren niet wordt uitgeput. De oorzaak is dat de beschikbare kredieten ontoereikend zijn om jaarlijks meer dan één groot dossier te behandelen. De sanering van Terra Cotta te Brecht en van de Dijlestorten te Leuven kosten elk ongeveer 1 miljard frank. Daarom tracht de OVAM, rekening houdend met het criterium volksgezondheid, elk jaar één of twee grote dossiers vast te leggen en daarnaast enkele kleinere projecten van enkele tientallen miljoenen franken te starten.

De minister voegt eraan toe dat sommige procedures jaren aanslepen omdat er voor de betrokken partijen talrijke middelen zijn om de uitvoering van de beslissing tegen te houden. Beslissingen die door de overheid met het oog op een goed bestuur worden genomen, worden steeds vaker onuitvoerbaar door vonnissen van de rechtbanken.

De heer Dirk Van Mechelen stelt vast dat enerzijds te weinig middelen worden uitgetrokken voor bodemsanering en dat anderzijds de beschikbare kredieten niet steeds worden uitgeput. Zou de creatie van een rollend fonds de optimale aanwending van de middelen niet ten goede komen? Het fonds zou gespijsd kunnen worden door terugvorderingen van saneringsaansprakelijken. Het lid zal een amendement op het programmadecreet indienen om prefinanciering van ambtshalve saneringen door gemeenten mogelijk te maken (Stuk 788 (1997-1998) – Nr. 5, III).

De minister antwoordt dat de middelen van het Mina-fonds van jaar tot jaar overdraagbaar zijn. Het echte probleem is dat soms snel moet worden ingegrepen en dat de middelen snel beschikbaar moeten zijn. Het invoeren van een vorm van prefinanciering kan worden overwogen. Het resultaat van terugvorderingen is echter eerder teleurstellend.

De heer Eddy Van Dyck, hoofd van de afdeling bodemsanering van de OVAM, stelt dat tot hiertoe maximaal 1 tot 2 miljoen frank werd teruggevorderd. Een aantal vonnissen werd in het voordeel van de OVAM uitgesproken maar hebben nog niet tot ontvangsten geleid. Ondanks het feit dat gespe-

cialiseerde advocaten worden ingehuurd, zullen terugvorderingen altijd moeilijk blijven. De aansprakelijke verblijft vaak in het buitenland en verschuilen zich achter ingewikkelde juridische constructies.

Toch kan in de toekomst de sanering versnellen. De spreker laat in dit verband opmerken dat het decreet pas echt in werking is getreden op 1 oktober 1996. Momenteel is een enorme inhaalbeweging aan de gang wat de identificatie van verontreinigde sites betreft. In het register zijn momenteel 9.000 verontreinigde sites opgenomen. Dagelijks komen daar 10 tot 15 sites bij. Tweeduizend van deze sites werden als historisch verontreinigde gronden omschreven. De volgende weken worden nog enkele duizenden historische bodemverontreinigingen ingevoerd.

Het decreet legt voor de historische bodemverontreiniging een gefaseerde aanpak op: identificatie en beschrijvend onderzoek, vervolgens aanmaning en dan eventueel saneringswerken. Een lijst met aanmaningen ligt momenteel klaar. Wordt aan de aanmaning geen gevolg gegeven binnen een termijn van 2 tot 3 maanden, dan kan de OVAM worden opgedragen om ambtshalve op te treden in plaats van de saneringsplichtige. De gefaseerde aanpak heeft tot gevolg dat enige tijd verloopt vooraleer tot ambtshalve sanering wordt overgegaan. In het kader van het MINA-plan 2 werd uitgegaan van 7 miljard frank per jaar voor bodemsanering, waarvan een derde door de overheid wordt gedragen en twee derden door de saneringsplichtigen. Het is afwachten of die twee derden worden ingevuld. Het effect van de aanmaningen zal pas binnen enkele jaren voelbaar zijn. Momenteel zit de uitvoering van het decreet in de identificatiefase.

Aan saneringen wordt prioriteit gegeven op basis van de concentraties vervuulende stoffen die worden gemeten in het oriënterend bodemonderzoek, de kwetsbaarheid van de bodem en de mate waarin de normen worden overschreden. Wat de historische verontreiniging betreft, heeft de VITO de opdracht gekregen wetenschappelijke criteria voor de prioriteitenstelling te bepalen. Dit jaar worden vooral oude dossiers aangepakt, eventueel aangevuld met faillissementen of terreinen die onderstroming geven naar een ander gebied. Wat de middelen die niet worden uitgeput betreft, laat de spreker opmerken dat voor een aanbesteding van 1 miljard frank complexe procedures moeten worden gevolgd.

De heer Eddy Van Dyck stelt verder dat het decreet ook tot gevolg heeft gehad dat de voorbije jaren reeds honderden sites vrijwillig werden gesa-

neerd. Ook die saneringen worden door de OVAM opgevolgd.

Vastlegging van de saneringen – Dijlestorten

De heer Johan Malcorps vraagt of de commissie een globaal overzicht kan krijgen van de grote vrijwillige en ambtshalve saneringen. Wat de grote saneringen betreft, kunnen de bedragen immers niet uit de begroting worden afgeleid. Wat bijvoorbeeld de sanering van de Dijlestorten betreft, is voor het lid niet duidelijk wanneer de kredieten werden vastgelegd.

Het afval van de Dijlestorten moet nu worden getransporteerd naar vier andere stortplaatsen, ondermeer in Zonnebeke. De inwoners van deze gemeente stellen zich volgens het lid vragen : hoe wordt het afval geselecteerd, welk afval zal naar Zonnebeke worden vervoerd, hoe zal dit worden vervoerd, wanneer zullen de transporten plaatsvinden ?

De heer Eddy Van Dyck van de OVAM antwoordt dat in 1997 676 miljoen frank werd vastgelegd voor de sanering van de Dijlestorten, eerder werden al andere bedragen vastgelegd. Op basis van de kredieten van post 3.16 van de begroting van het Mina-fonds worden jaarlijks vastleggingen gedaan. In elke begroting wordt ook 100 miljoen frank ingeschreven voor kleine projecten van saneringen en verwijderingen, die niet op voorhand kunnen worden gepland. Indien moest blijken dat de sanering van de Lievenshoek te Kapellen bijvoorbeeld dringend is, dan kan dit nog op de begroting 1998 worden gefinancierd.

De heer Frank Parent van de OVAM stelt dat de werken aan de Dijlestorten nu kunnen starten. Dit dossier heeft twee jaar aangesleept omdat het stort aan de Dijle ligt en onbereikbaar was. Er moest worden onderhandeld met omliggende eigenaars en uiteindelijk een nieuwe brug worden gebouwd. Het transport zal verlopen via de spoorwegen, ook al brengt dit extra kosten met zich mee. De sanering zal hopelijk eind 1998 worden voltooid. Aangezien het een vervuiling met cadmium en arseen betreft, is het echter mogelijk dat onderzoek van de ondergrond later zal uitwijzen dat ook deze ondergrond moet worden gesaneerd. Er wordt een permanente controle uitgevoerd op de afvoer van het afval. Er worden metingen uitgevoerd en boven een bepaalde norm moet het afval ter plaatse worden behandeld vooraleer het mag worden vervoerd.

Betwistingen bij de toepassing van het decreet

De minister vraagt aandacht voor de bedrijvigheid van de OVAM inzake bodemattesten en onderzoeken. Dagelijks worden gemiddeld 1.000 bodemattesten afgeleverd. Daar staat een retributie van ongeveer 250 miljoen frank per jaar tegenover. Dagelijks worden 10 tot 15 oriënterende bodemonderzoeken bij overdracht van gronden ingediend, waarvan 40 percent tot een beschrijvend onderzoek leidt. Momenteel werken bij de OVAM 64 mensen aan de uitvoering van het bodemsanerings-decreet. Een uniek informaticasysteem werd hiervoor op punt gesteld.

De heer Peter Desmet vraagt of er veel betwistingen zijn waarbij een overdrager in discussie treedt met de OVAM over de aflevering van ongunstige bodemattesten en over het al dan niet van toepassing zijn van een artikel. Welke richtlijnen of jurisprudentie volgt de OVAM in die gevallen ?

De heer Eddy Van Dyck van de OVAM bevestigt dat er heel wat betwistingen zijn over de toepassing van het decreet. Wat het bodemattest zelf betreft, valt het aantal betwistingen echter mee. De inhoud van het attest is een gevolg van het al dan niet voorkomen van de percelen in het register. De gronden worden slechts in het register opgenomen na een oriënterend onderzoek. Het attest is met andere woorden niet meer dan een neerslag van de beslissing die wordt genomen op basis van de onderzoeksresultaten. Het gebeurt wel dat het besluit van het oriënterend bodemonderzoek wordt betwist.

Een andere zaak is dat op bepaalde ogenblikken, bij ernstige bedreiging, een verkoop van gronden wordt stilgelegd. Dan worden vaak snel dossiers van "onschuldige eigenaar" ingediend. De OVAM voert in die gevallen een streng beleid : de prefinitanciering van alles wat als onschuldig wordt aanvaard, komt immers ten laste van de overheid. Dit streng optreden leidt tot betwistingen – vooral voor de Raad van State. In de toekomst kunnen nog meer betwistingen worden verwacht.

Een ander aspect betreft de conformverklaringen bij vrijwillige of verplichte saneringen. Drie tot vier van de vijftig ingediende conformverklaringen zijn het voorwerp van een beroep, dat door de minister wordt behandeld.

De heer Peter Desmet vraagt of ten gevolge van deze betwistingen geen personeelsgebrek bij OVAM zal ontstaan ? Kan men in het jaarlijks verslag niet de juridische knelpunten over onder meer

de toepassing van artikel 30, alsook de oplossingen die OVAM voorstelt, opnemen ? Op het terrein is er nood aan deze informatie.

Voorzitter Dirk Van Mechelen stelt voor om deze en andere knelpunten verder te bespreken bij de behandeling in de commissie van het aangekondigde decreet houdende wijziging van het bodemsaneringsdecreet. De commissie zal in dit verband ook een werkbezoek aan de OVAM brengen.

Vrijwillige saneringen

De minister en de heer Eddy Van Dyck vestigen er de aandacht op dat het decreet ook tot positieve ontwikkelingen heeft geleid. Heel wat vrijwillige saneringen zijn indirect het gevolg van het decreet. De petroleumsector bijvoorbeeld heeft op eigen initiatief meer dan honderd benzinestations gesaneerd. De sector overweegt om, naar analogie met Nederland, alle benzinestations die worden gesloten te saneren met middelen die uit een fonds zouden worden gehaald. Het fonds zou worden gespijsd door bijdragen en eventueel een accijns.

Een ander initiatief heeft betrekking op de particuliere huisbrandolietanks. De verzekeringssector wil deze tanks enkel verzekeren als er geen sprake is van vervuiling. Er wordt nu voorgesteld om alle tanks te onderzoeken : waar er van vervuiling sprake is, zou de sector de sanering voor zijn rekening nemen. Die sanering zou automatisch leiden tot een verzekering voor de toekomst. Dergelijke voorstellen en proefprojecten moeten worden bekeken bij de oprichting van het milieuschadefonds.

II.6. Mestheffingen en mestactieplan

Arrest van het Arbitragehof en evaluatie

De heer Johan Malcorps verwijst naar het arrest nr. 42/97 van 14 juli 1997 van het Arbitragehof (Belgisch Staatsblad van 3 september 1997). Dit arrest vernietigde de huidige berekeningsformule voor de mestheffing en was ook negatief voor elementen van de definitie van gezinsveeteeltbedrijf. Volgens het lid werd reeds eerder aangetoond dat de huidige definitie een achterpoort voor de mestregeling is : intussen voldoet immers 70 percent van de veeteeltbedrijven aan de voorwaarden van gezinsveeteeltbedrijf.

Ingevolge het arrest van het Arbitragehof bevat artikel 10 van het programmadecreet een nieuwe berekeningsformule voor de mestheffingen. De fractie van het lid heeft in het verleden reeds gepleit voor een basisheffing gecombineerd met een overschotheffing. Het is echter moeilijk om nu een uitspraak te doen over de nieuwe mestheffingen zonder te weten welke oplossing zal worden voorgesteld voor de definitie van gezinsveeteeltbedrijf en de andere knelpunten. Verder verwijst de heer Johan Malcorps naar een opmerking in het advies van de Mina-Raad over de vrijstelling van overschotheffing voor mestverwerking. De behandeling van mest in een verwerkingseenheid gaat eveneens gepaard met belangrijke emissies naar lucht en water, waarvoor momenteel nog geen sectorale voorwaarden zijn vastgesteld. Dit is een lacune in Vlareem die zo snel mogelijk moet worden ingevuld.

De minister antwoordt dat naar zijn mening de kritiek op de mestheffingen het meest essentiële element van het arrest van het Arbitragehof is. Met andere elementen, zoals de kritiek op het criterium tewerkstelling in de definitie van gezinsveeteeltbedrijf, wordt in de praktijk reeds rekening gehouden. Daartoe werden instructies aan de Mestbank gegeven.

De mestheffingen zullen volgens de minister ook aan bod komen in de evaluatie ten gronde, die decretaal is vastgelegd en die voor het zomerreces van 1998 moet worden afgerond. Op basis van die evaluatie zal het mestdecreet op belangrijke punten worden bijgestuurd. Het verschil met vroegere discussies is echter dat men nu weet hoe de regelgeving op het terrein wordt ervaren. Het gaat nu eerder om het bijsturen van de inhoud van de regelgeving, dan om het verzet tegen de invoering ervan. Intussen zijn reeds heel wat evaluatiegegevens beschikbaar. De minister vermeldt onder meer de evaluatie van de uitscheidingsnormen per diersoort en de bemestingsnormen in normale gebieden. Voor de evaluatie van de socio-economische impact van het mestdecreet wordt een model ontwikkeld dat volgens het contract in juli 1998 beschikbaar moet zijn. Ook andere aspecten zullen aan bod komen : het milieuvergunningenbeleid, het begrip gezinsveeteeltbedrijf, de verwerking van dierlijke mest en andere meststoffen al dan niet met als doelstelling depositie op de Vlaamse bodem, de uitrijregeling, de controle en de werking van de stuurgroep. Belangrijk zijn ook de mogelijkheden tot vereenvoudiging van het mestdecreet.

Raming van de ontvangsten en berekeningsformule

De heer Jef Van Looy stelt vast dat de raming van de ontvangsten van de mestheffingen (post 1.3 van de begroting van het Mina-fonds) de afgelopen jaren werd opgetrokken van 140 miljoen frank in 1996 naar 160 miljoen in 1997 en 180 miljoen frank in 1998. Deze ontwikkeling is tegenstrijdig met de verklaring van de minister over de verbrandingsheffingen, met name dat deze niet worden verhoogd omdat rekening wordt gehouden met de resolutie inzake de financiering van het milieubeleid. Wanneer het lid de nieuwe berekeningsformule toepast op de gegevens die aan de Stuurgroep Mest ter beschikking werden gesteld, komt hij zelfs aan een ontvangst van 220 miljoen frank.

Het lid gaat wel akkoord met het voorstel om de basisheffing te splitsen in een deel dat betrekking heeft op de mestproductie en een ander deel op het mestoverschot. De vraag is of het gewicht dat de mestproductie krijgt in de berekeningsformule niet te hoog ligt. Ook de bedrijven zonder overschot worden op die manier verplicht een relatief hoge heffing te betalen. Het lid is ervan overtuigd dat de ontvangsten uit het deel productieheffing veel hoger liggen (30 percent) dan de ontvangsten uit het deel overschotheffing. Dit lijkt niet logisch. Voor de landbouwers in de kwetsbare gebieden liggen de zaken nog anders : zij zijn al aan een strengere regeling onderworpen, onder meer inzake bemestingsnormen, en hebben daarom een groter overschot. Door de toegepaste berekeningswijze worden zij nog eens extra belast.

De heer Georges Beerden meent dat het arrest van het Arbitragehof niet tot hogere ramingen inzake de opbrengst van de mestheffingen kan leiden. Dat noodgedwongen een andere berekeningsformule moet worden gehanteerd, mag geen alibi zijn om de heffingen te verhogen. Hoeveel zou de heffing in 1998 opbrengen op basis van de oude berekeningsformule ? De heffingen als zodanig moeten volgens het lid bij de evaluatie opnieuw worden bekeken.

Ook de heer Dirk Van Mechelen heeft vragen bij de raming van de ontvangsten. In de begroting 1996 werden de ontvangsten in toepassing van het mestdecreet op 140 miljoen frank geraamd. Uit het verslag van het Mina-fonds over het begrotingsjaar 1996, dat dateert van juni 1997, blijkt dat wegens een laattijdige versturing van de aanslagen in 1996 slechts 57 miljoen frank op dit artikel werd geboekt. Begin april 1997 werd echter reeds 195 miljoen frank geïnd en wordt het totaal te innen bedrag voor het heffingsjaar 1996 op 218 miljoen frank geraamd. De reële ontvangst van de heffingen lijkt met andere woorden hoger dan geraamd.

De minister repliceert dat het om een raming van ontvangsten gaat. Het is afwachten hoeveel er daadwerkelijk in 1998 zal worden geïnd : de werkelijke ontvangst stemt nooit overeen met het bedrag aan vastgestelde rechten. Bovendien wordt de begroting op jaarbasis opgesteld en is de opbrengst van een aanslagjaar over meerdere jaren gespreid. Van het aanslagjaar 1991 worden bijvoorbeeld nog steeds heffingen betwist en kunnen nog bedragen worden geïnd. In de begroting wordt geraamd wat in een specifiek jaar effectief op de rekening van het Mina-fonds wordt gestort. De minister ontkent dat de ontvangsten uit het deel productieheffing hoger zou liggen dan uit het deel overschotheffing.

De heer François Stuyckens, inspecteur-generaal van de Mestbank, vermeldt dat de aanslagen voor het jaar 1997 begin oktober werden verstuurd. Er zijn voor ongeveer 184 miljoen frank heffingen uitgeschreven aan 14.725 heffingsplichtige bedrijven. Die beschikken over 60 dagen om te betalen. De bezwaren worden nu ingediend en behandeld. Er zijn de onvermijdelijke rekenfouten, maar ook bezwaren in verband met de verbondenheid van ondernemingen en dergelijke. Uiteindelijk zal nooit 184 miljoen frank worden geïnd.

De minister voegt eraan toe dat met de heffingen bovendien een regulerend effect wordt beoogd, wat dalende opbrengsten tot gevolg kan hebben. Het mestoverschot zou moeten dalen, de export en verwerking toenemen en dat zal tot minder ontvangsten leiden. Ook de raming van de opbrengst van bijvoorbeeld de afvalheffingen in 1998 kan door het regulerend effect nog te hoog liggen. Een vergelijking tussen de geraamde ontvangsten van de mestheffingen volgens de nieuwe en de oude berekeningsformule is zo goed als onmogelijk : de overschotheffing werd vroeger niet berekend. Verder is de inning van de heffing verbeterd omdat de Mestbank nu over betere cijfers inzake het aantal dieren beschikt.

De minister stelt dat het aandeel van de productie en het overschot in de berekeningsformule opnieuw kan worden bekeken bij de evaluatie. Eventueel kan meer de nadruk worden gelegd op de overschot-term om, naar analogie met de afvalsector en de verhoging van de storthewingen, een hoger regulerend effect te bereiken. De productie heeft echter ook nadelige milieu-effecten die mogen worden verrekend. Een ander belangrijk uitgangspunt van het heffingenbeleid is dat zowel gezinnen, industrie als landbouw een evenredige bijdrage tot de waterzuivering moeten leveren.

Wat de kwetsbare gebieden en de gebiedsgerichte verscherping betreft, erkent de minister dat er argumenten zijn om bij de berekening van de

heffing de normale overschotnorm te hanteren. De huidige berekeningsformule voor de landbouwers in deze gebieden is erg ingewikkeld en vraagt extra werk van de Mestbank. Daartegenover zou slechts een geringe meeropbrengst staan. Dit is een voorbeeld van een mogelijke vereenvoudiging van het decreet.

De heer Arnold Van Aperen laat opmerken dat er inderdaad argumenten zijn om het accent op een overschotheffing te leggen. Dit moet met de sector worden bekeken. Het is immers belangrijk rekening te houden met de impact op de leefbaarheid van de bedrijven.

De minister repliceert dat de sociaal-economische impact van het mestdecreet aan bod zal komen tijdens de evaluatie.

Bijkomende gegevens

Op vraag van de commissie geeft de minister in een volgende vergadering cijfers over de geraamde ontvangst in 1998 op basis van de productie en het mestoverschot in 1997, en over het aandeel van de mestproductie en het overschot in deze ontvangsten.

De heffing op de mestproductie (ongeveer 1 frank per kg) zou volgens de berekeningen van de Mestbank in 1998 ongeveer 130 miljoen frank opbrengen. De overschotheffing (1 of 2 frank per kg naargelang de gewogen mestproductie van het bedrijf) zou ongeveer 101 miljoen frank opbrengen. Indien men voor de berekening van de heffing voor bedrijven in de kwetsbare gebieden de normale overschotnorm zou hanteren, zou de overschotheffing nog 97 miljoen frank kunnen opbrengen. Indien de heffingsvoet voor de productieterm bijvoorbeeld tot 0,75 zou worden verlaagd en voor de overschot-term tot respectievelijk 1,25 en 2,25 worden verhoogd, zou het gaan om ongeveer 97 miljoen frank ontvangsten uit de productie en 120 miljoen frank op basis van de overschotten. In totaal zou de mestheffing dan 13 miljoen frank minder opbrengen.

De minister benadrukt dat van deze bedragen nog de minopbrengsten door export en verwerking van mestoverschotten moeten worden afgetrokken, die elk op 20 miljoen frank worden geraamd. Door de heffingsvoet van de overschot-term te verhogen, zou ook de druk op export en verwerking toenemen en zouden de ontvangsten nog lager kunnen liggen. Ook bijkomende maatregelen inzake de stimulering van voeder met een laag fosforgehalte, of

andere wijzigingen in de huidige regeling, bijvoorbeeld inzake koppeling van bedrijfsentiteiten, kunnen tot mindere ontvangsten leiden.

De heer Jef Van Looy laat opmerken dat uit deze cijfers blijkt dat in de huidige berekeningsformule de mestproductie zwaarder weegt dan het overschot. Indien men bedrijven die op een ecologisch verantwoorde manier werken niet wil ontmoedigen, zou het beter omgekeerd zijn. Het lid vraagt de berekeningsformule opnieuw en grondig te bekijken bij de evaluatie.

De heer Dirk Van Mechelen stelt dat het logisch zou zijn om met de productieterm een financierende doelstelling na te streven en van de overschot-term een regulerend instrument te maken. Hij stelt voor om bij de aanpassing van de begroting 1998 ook na te gaan of de ontvangsten goed werden geraamd.

De heren Bruno Tobback en Leonard Quintelier zijn van mening dat er nog onvoldoende gegevens zijn om de berekeningsformule nu bij te sturen. Zoals door de minister aangekondigd, kan dit echter tijdens de evaluatie gebeuren.

Meergezinsbedrijven

De heer Jef Van Looy vraagt of het correct is dat een vennootschap niet in aanmerking komt om als meergezinsbedrijf te worden beschouwd.

De heer François Stuyckens stelt dat een vennootschap met aandelen op naam, waarvan 50 percent in handen is van de bedrijfsleider, en dat aan de andere criteria van de definitie voldoet, als gezinsveeteeltbedrijf of meergezinsbedrijf in aanmerking komt. Een vennootschap waarvan de aandelen niet op naam zijn, komt echter niet in aanmerking.

Vergoedingen

De heer Jef Van Looy vindt het merkwaardig dat beroepen tegen de berekening van vergoedingen in het kader van het mestdecreet opnieuw bij de Mestbank terechtkomen. De vergoedingen worden immers in eerste instantie reeds door de Mestbank berekend.

De heer François Stuyckens van de Mestbank antwoordt dat aan de betrokkenen werd meegedeeld dat ze zich voor vergissingen in de berekening onmiddellijk tot de Mestbank konden wenden. De

administratie kan dergelijke vergissingen snel rechtzetten. Indien het bedrijf principiële bezwaren heeft tegen de berekening van de heffing kan bij de minister een beroep worden ingesteld.

De minister voegt eraan toe dat hij over de beroepen beslist. Hij kan hiervoor het technisch advies van de Mestbank vragen, maar neemt zelf de uiteindelijke beslissing. Indien uit het beroepsdossier blijkt dat met bepaalde gegevens geen rekening werd gehouden, bijvoorbeeld omdat ze niet in het initiële dossier voorkwamen, zal de administratie daar in haar advies rekening mee houden. De minister kan ook binnen de grenzen van zijn bevoegdheid onderrichtingen geven aan de Mestbank, zonder de regels voor een individueel dossier te wijzigen.

De heer Johan Malcorps vraagt welk bedrag aan vergoedingen voor 1996 werd betaald. Wat zijn de vooruitzichten van de uitgaven voor 1997, die aanvankelijk op 1 miljard frank werden geraamd? Het antwoord is belangrijk wegens de discussie over post 2.19 van de Mina-fondsbegroting, waarin voor 1998 allerhande uitgaven in het kader van zowel het mestdecreet als het MINA-plan en het natuurdecreet werden samengevoegd.

Volgens de heer François Stuyckens werd wat 1996 betreft reeds voor ongeveer 370 miljoen frank vergoedingen aan landbouwers uitbetaald. Er is nog voor meer dan 400 miljoen frank in behandeling. Uiteindelijk zal volgens de spreker waarschijnlijk minder dan 770 miljoen frank aan vergoedingen worden uitbetaald. De vergoedingen voor 1997 zullen wellicht in dezelfde grootte-orde liggen. De minister voegt eraan toe dat een geraamd saldo van 300 miljoen frank wordt overgedragen naar de begroting voor 1998 (post 2.19) voor de uitvoering van het MINA-plan 2. De minister stelt voor om bij de aanpassing van de begroting 1998 de cijfers opnieuw te bekijken.

Naast de economische vergoedingen voor productieverlies is er ook de afnameplicht van de Mestbank, de verplichte aankoop van bepaalde gronden en de vergoedingen voor patrimoniumverlies. Verwacht wordt dat de uitgaven voor verplichte aankoop en vergoedingen voor patrimoniumverlies in 1997 zullen toenemen: de bedrijven kennen nu beter de mogelijkheden en dienen meer dossiers in. De dossiers voor 1997 kunnen nog tot midden 1998 worden ingediend. Deze uitgaven worden in de orde van grootte van enkele tientallen miljoenen franken geraamd.

Aangroei van de veestapel en rol van de Mestbank

Mevrouw Gerda Raskin stelt dat uit cijfers gebaseerd op de jaarlijks aangifte bij de Mestbank blijkt dat de veestapel nog steeds aangroeit, zeker wat het aantal varkens betreft. De daarmee samenhangende cijfers inzake de productie van stikstof en fosfaat vertonen dan ook een stijgende trend. Uit gegevens van de VMM blijkt dan weer dat globaal genomen de verzurende emissies in Vlaanderen afnemen, maar dat het relatieve aandeel van de landbouw, met andere woorden de uitstoot van ammoniak, toeneemt. In Vlaanderen zijn er op dit ogenblik een aantal zwarte punten die een verzadigingspunt hebben bereikt of zelfs overschreden. Het lid vraagt daarom aan de minister of de invoering van de Mestbank reeds tot meetbare en gecontroleerde verbeteringen heeft geleid en waaruit deze verbetering blijkt voor de zwaar verontreinigde gebieden. Is er in deze kwetsbare gebieden nog een toename van de veestapel? Het lid vraagt verder hoeveel overtredingen van het mestdecreet reeds werden vastgesteld en op welke wijze ze beteugeld werden. Een effectieve controle is belangrijk voor de geloofwaardigheid van het mestactieplan.

Volgens de minister heeft de oprichting van de Mestbank in 1991, bij de goedkeuring van het mestdecreet, inderdaad tot positieve en gecontroleerde verbeteringen geleid. De Mestbank heeft onder meer tot taak voorlichting te verstrekken aangaande de mestwetgeving en speelt hierin een zeer actieve rol. Ze organiseert jaarlijks talrijke informatiesessies over deze problematiek voor de betrokken doelgroepen, zoals landbouwers en landbouworganisaties, private voorlichtingsorganisaties en andere controlerende overheidsdiensten (gemeenten, politie, rijkswacht, milieu-inspectie ...).

De Mestbank volgt de productie en het gebruik van dierlijke mest nauwkeurig op. Door de jaarlijkse aangifte bij de Mestbank en de registratie van alle transporten van dierlijke mestoverschotten, kan worden bijgehouden welke de productie aan dierlijke mest in een bepaalde regio is, en ook hoeveel mest uit die regio wordt afgevoerd naar andere regio's. Een overzicht van deze gegevens wordt jaarlijks gepubliceerd in het Jaarverslag van de Vlaamse Landmaatschappij. Uit deze gegevens blijkt dat de overschotten aan dierlijke mest voldoende afgevoerd worden naar regio's waar de mest nog nuttig kan worden gebruikt.

Door de continue opvolging van het vervoer van mestoverschotten vooraleer het transport plaats-

grijpt (via burenregeling- en mestafzetdocumenten) kan tevens preventief worden gereageerd op eventuele mogelijke overbemesting. Er wordt bijvoorbeeld nagekeken of de betrokken gebruiker over voldoende gronden beschikt om deze mest op een ecologisch verantwoorde wijze te gebruiken.

Door de inwerkingtreding van het vernieuwde mestdecreet begin 1996, waarbij het vergunningenbeleid werd gewijzigd, is er volgens de minister een rem gekomen op een verdere onbeperkte groei van de veestapel. Uit de opvolging van de afgeleverde vergunningen door de Mestbank, blijkt duidelijk dat de stelselmatige aangroei van de vergunde veestapel die de voorbije jaren heeft plaatsgevonden, op dit moment is gestopt.

De Mestbank heeft adviesbevoegdheid in alle vergunningsdossiers die invloed kunnen hebben op de stijging van de productie. De Mestbank heeft de voorbije twee jaar stelselmatig van de mogelijkheid gebruik gemaakt om in beroep te gaan tegen vergunningsbeslissingen van gemeenten en provincies die niet in overeenstemming zijn met de wetgeving. Zo werd in 1996 356 maal beroep aangetekend tegen een vergunningsbeslissing op een totaal van 1.094 dossiers in eerste aanleg.

De Mestbank oefent daarnaast een algemeen toezicht op de naleving van het mestdecreet uit. Hiervoor heeft zij specifiek opgeleide inspecteurs in dienst die op het terrein vaststellingen kunnen doen en processen-verbaal uitschrijven. In een aantal gevallen wordt samengewerkt met rijkswacht, politie, milieu-inspectie en andere inspectiediensten. Momenteel is het personeel van de Mestbank dat specifiek met inspectie belast is, eerder beperkt. Er loopt een procedure om 12 bijkomende inspecteurs aan te werven. De minister laat aan het verslag een overzicht toevoegen van het aantal processen-verbaal en inspectieverslagen die werden opgemaakt van 1 januari tot 4 september 1997, met vermelding van de aard van de overtredingen (zie bijlagen).

De Mestbank heeft wetenschappelijk onderzoek laten uitvoeren met betrekking tot de afbakening van fosfaatrisicogebieden en fosfaatverzadigde gronden. Op basis van dit onderzoek is er reeds een eerste afbakening gebeurd. De fosfaatverzadigde gronden zijn sinds 1 januari 1997 aan zeer strenge bemestingsnormen onderworpen. De Mestbank speelt ten slotte een actieve rol in het opstellen van een globaal mestverwerkingsplan.

De minister laat nog opmerken dat in het uitvoeringsbesluit van 15 juli 1997 stimuli worden gegeven om zoveel mogelijk de verzurende emissies te beperken bij het uitrijden en spreiden van meststoffen. Recent werd een Code van goede landbouwpraktijk opgesteld. Die kan voor de landbouwers een goede leidraad zijn om bedrijfseconomisch te werken met waarborgen voor milieu en natuur.

Fosfaatverzadigde gronden

De heer Jef Van Looy stelt dat heel wat landbouwers een tegenexpertise hebben laten uitvoeren naar aanleiding van de afbakening van fosfaatverzadigde gronden. Wat zijn de resultaten ?

De heer François Stuyckens antwoordt dat ingevolge tegenexpertises een aantal percelen uit de afbakening van fosfaatverzadigde gronden werd gelicht. Het gaat voor het Vlaamse gewest om een relatief beperkte oppervlakte. Enkel in Oost-Vlaanderen werd op basis van tegenstalen vrij vaak vastgesteld dat percelen net onder de drempelwaarde voor fosfaatverzadiging scoorden. Een kabinetsmedewerkster voegt eraan toe dat dit een logisch gevolg is van de grote-rastermethode die bij de afbakening werd angewend. De afbakening gebeurde voor grote gehelen, het decreet geeft de landbouwers echter de mogelijkheid om voor afzonderlijke percelen tegenstalen te nemen. Sommige landbouwers in fosfaatverzadigde gebieden weten dat ze, door een oordeelkundige bemesting in het verleden, de drempelwaarde niet bereiken.

Maïsteelt

De heer Dirk Van Mechelen stelt dat uit het antwoord van de federale minister van landbouw op een parlementaire vraag blijkt dat de oppervlakte maïs in het Vlaamse gewest van 1992 tot 1996 met 31 percent is toegenomen. In 1996 ging het om een totale oppervlakte van 142.069 hectare maïs in het Vlaamse Gewest. Moeten de milieu-effecten van de toegenomen maïsproductie niet in de evaluatie van het mestactieplan worden opgenomen ?

De minister ontkent niet dat er enig verband kan zijn met het mestactieplan. Veel belangrijker zijn wellicht het toegenomen gebruik van maïs als

rundveevoeder en de impact van de nieuwe Europese subsidieregeling voor maïs.

Begroting Vlaamse Landmaatschappij

De heer Dirk Van Mechelen vraagt in welke mate de lokale besturen gebruik kunnen maken van het GIS (geografisch informatiesysteem) dat door de VLM wordt opgesteld.

De minister antwoordt dat de VLM samen met de VMM en de OVAM aan de uitbouw van het GIS werkt. Hij zal laten nagaan in hoeverre lokale besturen van de geografische databank gebruik kunnen maken.

II.7. Milieubeleidsplan en milieujaarprogramma

Financiering

De heer Johan Malcorps herinnert eraan dat voor het milieubeleidsplan 1997-2001 (MINA-plan 2) in het begrotingsjaar 1997 geen middelen werden uitgetrokken, ook niet bij de aanpassing van de begroting 1997. Bijgevolg werden in het eerste planjaar geen kredieten uitgetrokken voor het vijfjarenplan en werd ook het decretaal opgelegde milieujaarprogramma 1997 nooit opgesteld. De discussie werd door de Vlaamse regering verschoven naar de begroting 1998. Het ontwerp van milieujaarprogramma 1998 werd wel opgesteld en op de valreep aan het parlement bezorgd.

Wat de financiering betreft, is er volgens het lid nu ineens sprake van 6,2 miljard frank voor de hele planperiode en 1,3 miljard frank voor 1998. Maar over hoeveel vers geld gaat het eigenlijk ? In het advies van de Inspectie van Financiën inzake het milieujaarprogramma 1998 staat dat ter financiering van het milieubeleidsplan in beginsel 4 x 714 miljoen frank of ongeveer 2,8 miljard frank aan extra middelen werd toegezegd. Dit bedrag ligt een stuk lager dan de 4,2 miljard frank die als minimum werd beschouwd door de topambtenaren die het plan hebben opgesteld.

Anderzijds kan men volgens de heer Johan Malcorps niet voorbij aan het feit dat in heel wat bijkomende middelen wordt voorzien door verschuivingen tussen begrotingsposten. Volgens het lid zijn er twee mogelijkheden wat deze verschuivingen betreft.

Een eerste mogelijkheid bestaat erin dat deze middelen effectief worden ingezet voor nieuwe beleidsmaatregelen en op de bestaande begrotingen worden geschraapt. Het is echter niet duidelijk wat er dan juist wordt geschraapt. Ten gronde kan men zich bovendien de vraag stellen of het dan niet logischer is de middelen integraal over te hevelen naar de dotatie aan het Mina-fonds. Dan is het duidelijk wie de middelen beheert en wie verantwoordelijk is voor de besteding. In het huidige systeem is er een soort dubbel beheer van middelen : de gelden blijven blijkbaar in de oorspronkelijke begroting staan, bijvoorbeeld bij AROHM of de Administratie Wegen en Verkeer, maar horen eigenlijk thuis in de begroting van het MINA-plan 2.

Een tweede mogelijkheid bestaat erin dat de middelen niet voor nieuwe beleidsmaatregelen zijn bestemd. Het gaat dan eerder om een boekhoudkundige ingreep : gelden die in de begroting van andere departementen iets met milieu te maken hebben, worden meegeteld voor het opblazen van de MINA 2-begroting. Men kan het ook positiever bekijken : het zou kunnen gaan om een nieuwe oriëntering van bestaande middelen in het licht van nieuwe inzichten, zoals bijvoorbeeld duurzame ontwikkeling. De Mina-Raad stelde reeds dat dit een nuttige oefening zou kunnen zijn voor de hele Vlaamse begroting. Maar dan zouden volgens het lid alle departementen, ook het departement economie bijvoorbeeld, aan bod moeten komen. Dit alles blijft echter speculatief : het parlement weet niet over welke herschikkingen het gaat. In een normale begrotingsdiscussie zou hierover duidelijkheid moeten komen vooraleer de begroting wordt gestemd.

Een groter probleem vormt volgens de heer Johan Malcorps de financiering over de hele planperiode. Voor 1998 is 1,3 miljard frank begroot. In het laatste planjaar loopt dit bedrag echter op tot 1,7 miljard frank, waarvan 1,122 miljoen frank voor bindende acties. De Vlaamse regering schuift met andere woorden een deel van het financieringsprobleem van het MINA-plan 2 voor zich uit, naar volgende begrotingsdiscussies.

Indien men deze verschuivingen in de tijd samen met de verschuivingen tussen begrotingsposten bekijkt, wordt volgens het lid duidelijk dat in werkelijkheid in de begroting 1998 slechts 714 miljoen frank wordt uitgetrokken voor aanvullend milieubeleid. Dit blijft ver beneden het minimum dat door het planningsteam was vooropgesteld.

Het lid verwijst verder naar de opmerking van het Rekenhof bij artikel 2.19 (allerhande uitgaven in het kader van het extra milieu- en natuurbeleid in uitvoering van het MINA-plan, inbegrepen de uitvoering van het natuurdecreet en het mestdecreet) van de Mina-fondsbegroting, met 1,5 miljard frank aan vastleggings- en ordonnanceringskredieten. Het Rekenhof wijst op de schending van het specialiteitsbeginsel en vindt dat de post in twee artikelen moet worden gesplitst.

De heer Johan Malcorps dient samen met de heer Dirk Van Mechelen een amendement in dat ertoe strekt een nieuwe post 2.26 toe te voegen voor de uitgaven in uitvoering van het MINA-plan, de uitvoering van het natuurdecreet inbegrepen (Stuk 15 (1997-1998) – Nr. 5, XV). Daarin zou 900 miljoen frank worden opgenomen. In de huidige post 2.19 blijft 600 miljoen frank voorhanden voor allerhande uitgaven in uitvoering van het mestdecreet. Uit de besprekingen van de vergoedingen in het kader van het mestactieplan (zie II.6) blijkt immers dat dit wellicht voldoende is.

De ambtenaren van het planningsteam hebben volgens het lid verdienstelijk werk geleverd door de kostprijs van de acties te becijferen. Bij de bespreking van de begroting in het parlement is er echter onvoldoende zicht op de geplande uitgaven voor deze acties. Merkwaardig is alleszins dat in het voorliggende milieujaarprogramma nu plotseling een onderscheid wordt gemaakt tussen bindende acties, noodzakelijke indicatieve acties en overige indicatieve acties. Volgens de heer Johan Malcorps vindt dit zijn oorzaak in de vaststelling dat te weinig acties bindend werden verklaard. Een aantal initiatieven blijkt immers noodzakelijk om de bindende acties te doen welslagen. De Inspectie van Financiën merkt dan ook op dat de Vlaamse regering zich expliciet moet uitspreken over de aanwending in 1998 van een deel van de extra middelen in het Mina-fonds voor indicatieve in plaats van bindende acties.

De minister antwoordt dat het ontwerp van milieujaarprogramma nog definitief door de Vlaamse regering moet worden goedgekeurd. Momenteel bespreekt een interkabinettenwerkgroep nog de budgettaire implicaties en de knelpunten van de uitvoering van het milieubeleidsplan. Voor het begrotingsjaar 1998 werden middelen vastgelegd. Het is volgens de minister niet aangewezen nu reeds de middelen voor de gehele beleidsperiode vast te leggen : het is beter dit jaar per jaar opnieuw te bekijken. Een belangrijke innovatie van het milieubeleidsplan is dat alles in stappen wordt uitgezet en dat jaarlijks de voortgang kan

worden bekeken. Dit zou moeilijker zijn indien men alles over verschillende begrotingsartikelen zou spreiden.

Verder stelt de minister dat zowel de uitvoering van het mestdecreet als het natuurdecreet kaderen in het MINA-beleid en dat de groepering in één begrotingspost 2.19 daarom logisch lijkt. Verzuring is bijvoorbeeld een thema uit het milieubeleidsplan dat verbonden is met de uitvoering van het mestdecreet. De samenhang tussen deze beleidslijnen en acties mag niet uit het oog worden verloren. Een bijkomend voordeel is dat het saldo op de begrotingspost voor de uitvoering van het MINA-plan kan worden aangewend. Dat ook andere administraties het milieubeleidsplan zullen cofinancieren hoeft volgens de minister niet tot achterdocht te leiden : het is een logisch uitvloeisel van de geïntegreerde benadering die in het plan wordt nagestreefd.

De heer Jean-Pierre Heirman, directeur-generaal van Aminal, geeft op vraag van de minister een overzicht van de middelen die volgens de laatste gegevens op de begroting 1998 beschikbaar kunnen worden gemaakt voor de uitvoering van het milieubeleidsplan.

- vanuit het Mina-fonds : 714 miljoen frank. Dit bedrag is opgenomen in de ruimere post 2.19 van het Mina-fonds. De Vlaamse regering heeft wel uitdrukkelijk gesteld dat dit bedrag aan de bindende en noodzakelijke indicatieve acties moet worden besteed ;
- vanuit de administratieve begroting (wetenschapsbeleid) : 50 miljoen frank. Dit budget is beschikbaar voor wetenschappelijk onderzoek in het kader van het milieubeleidsplan ;
- vanuit de administratieve begroting (diverse cofinancierende administraties) : 60,6 miljoen frank voor de bindende acties en 230 miljoen frank voor de indicatieve acties ;
- vanuit de overdracht van het saldo op 31 december 1997 van artikel 2.19 van het Mina-fonds : ongeveer 300 miljoen frank (voorlopige raming).

Gezamenlijk kunnen de beschikbare middelen op 1.354,6 miljoen frank worden geraamd en dat volstaat volgens de spreker voor het uitvoeren van alle, dus ook de noodzakelijke en overige indicatieve acties, uit te voeren. Er is zelfs nog een budgettaire reserve daar de uitgaven voor 1998 worden

geschat op 1.321,4 miljoen frank. De verdeling van die uitgaven geeft het volgende beeld :

- 774,6 miljoen frank voor de bindende acties ;
- 227,6 miljoen frank voor de noodzakelijke indicatieve acties ;
- 319,2 miljoen frank voor de overige indicatieve acties.

Ook de heer Jean-Pierre Heirman is geen voorstander van het groeperen van alle uitgaven op de leefmilieubegroting. De geïntegreerde benadering brengt met zich mee dat ook andere administraties hun verantwoordelijkheid moeten opnemen. Voor de uitvoering van het milieubeleidsplan zullen, op vraag van de Inspectie van Financiën en de minister van begroting, boordtabellen worden opgesteld. Die tabellen zullen drie dimensies bevatten : de voortgang per actie, de kostenplaats (wie financiert) en de kostensoort (uitbesteding, personeel, infrastructuur ...).

Inhoud van het milieujaarprogramma

De heer Johan Malcorps overloopt de verschillende thema's van het milieujaarprogramma. Wat het thema bescherming van de ozonlaag betreft, is een belangrijk project inzake sloopstraten voor ijskasten en diepvriezers geschrapt wegens de invoering van de terugnameplicht in Vlarea. De strategische nota ozonafbrekende stoffen wordt pas medio 2000 verwacht, wat een te ruime timing is. Er wordt volgens het lid ook geen duidelijkheid gecreëerd over de aanwending van methylbromide.

Wat het broeikaseffect betreft, zou het CO₂ -Reg Beleidsplan 2010 pas in 1999 worden afgerond. Op die manier zijn er geen garanties dat Vlaanderen tijdig de internationale doelstellingen zal halen en zal de CO₂-emissie blijven toenemen.

Ook wat fotochemische verontreiniging betreft, zijn de VOS-emissiereductieprogramma's niet bindend verklaard. Het is niet zeker dat er middelen voor worden gevonden. Wat de belangrijke doelgroep verkeer betreft, wordt verwezen naar het Strategisch Plan Vlaanderen en het Actieprogramma Prijsbeleid.

Inzake de thema's verzuring en vermeting is er volgens het lid een tegenstrijdigheid tussen de timing van acties 21 en 26. Het ammoniakreductieplan zou pas in 2000 beschikbaar zijn en in 2001 in

uitvoering gaan, terwijl de evaluatie van het mest-decreet voor 1998 wordt gepland.

Wat de verspreiding van milieugevaarlijke stoffen betreft, betreurt het lid dat de acties rond PCB en dioxines niet bindend werden verklaard. De ontwerp-beleidsnota dioxines, die jarenlang een sluimerend bestaan heeft geleid, zal worden geactualiseerd. De timing van het impulsprogramma is te ruim en de financiering onduidelijk.

Wat de verontreiniging door afvalstoffen betreft, zijn de mijlpalen al achterhaald door de opstelling van het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 1997-2001. De inspanningen om de verontreiniging door geluid en geur tegen te gaan blijven onbeduidend.

Tenslotte is er het belangrijke thema biodiversiteit, dat terecht de nodige aandacht krijgt in het milieujaarprogramma. Ongeveer de helft van de middelen voor het MINA-plan gaat naar de verwerving van natuur- en bosgebieden (actie 108) en naar de uitvoering van het decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (actie 120). Het lid stelt voor om de timing voor de uitvoering van het decreet natuurbehoud in het milieujaarprogramma op te nemen. Voor de uitvoering van het opgestelde Langetermijnplan bosbouw (actie 114) worden echter geen middelen uitgetrokken, hoewel het de enige bindende actie is.

De minister antwoordt dat niet alleen de middelen maar ook de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest beperkt zijn. Er werden geen bindende acties opgesteld voor aangelegenheden die tot de bevoegdheid van de federale overheid behoren, zoals productnormen. Wat het thema biodiversiteit betreft, moeten de acties 108 en 114 samen worden bekeken. Om die reden worden geen afzonderlijke kredieten uitgetrokken voor de uitvoering van het Langetermijnplan bosbouw. Daarenboven worden bij actie 120 middelen vermeld voor de uitvoering van het decreet natuurbehoud. Voor de acties 108 en 120 worden de totale uitgaven voor de hele planperiode op 2,4 miljard frank geraamd.

Milieukosten

Voorzitter Dirk Van Mechelen verwijst naar het advies van de commissie over het ontwerp van MINA-plan 2, waarin onder meer werd aangedrongen op het verkrijgen van een duidelijk zicht op de kosten van de historische verontreiniging en op een langetermijnvisie voor de heffingen. Actie 162

van het milieujaarprogramma heeft betrekking op het opzetten en operationaliseren van een milieukostenmodel en actie 163 op het uitwerken van een langetermijnvisie. Midden 1998 zouden reeds documenten beschikbaar zijn. De commissie kan hiervan gebruik maken om de problematiek van kosten en financiering en de voortgang ter zake te bespreken.

Bij de bespreking van het advies over het milieubeleidsplan bleek er volgens de voorzitter reeds enige duidelijkheid te bestaan over de kosten voor het wegwerken van de achterstand inzake waterzuivering. Wat de bodemsanering betreft, werd in een overzicht van de bijzondere posten uitgegaan van 280 miljard frank milieupassief. Gespreid over 40 jaar zou dit een inspanning van 7 miljard frank per jaar betekenen, waarvan een derde voor rekening van het Vlaamse gewest en twee derden voor rekening van de saneringsplichtigen. In de begroting van het Mina-fonds wordt echter slechts 1,2 miljard frank voor bodemsanering uitgetrokken.

De heer Jean-Pierre Heirman antwoordt dat de werkgroep ad hoc die belast is met het opstellen van het milieukostenmodel zich op dit ogenblik buigt over een internationaal vergelijkende studie van de technieken en systemen die in andere landen worden gehanteerd. Er zijn kredieten om econometristen en informatici aan te werven. Het blijft echter een moeilijke opdracht om een volledig geïntegreerd milieukostenmodel samen te stellen : ook in vooruitstrevende milieulanden gaat het vaak om sectorale modellen.

Ook de OVAM maakt volgens de spreker deel uit van de werkgroep. De vergelijkende studie heeft eveneens betrekking op de bodemsanering en kan elementen leveren voor een evaluatie van de problematiek in Vlaanderen. Eenmaal het milieukostenmodel is opgesteld, zullen simulaties mogelijk zijn en kunnen de inspanningen van de doelgroepen en overheden beter worden ingeschat.

De minister erkent dat de noodzakelijke geachte inspanning van 2,3 miljard frank nog niet haalbaar is gebleken voor 1998. Hij stelt voor om bij de evaluatie van het bodemsaneringsdecreet ook de budgettaire inspanningen en de wijze van vastlegging van saneringsprojecten te bekijken. Veel hangt in dit verband af van de gehanteerde normen : indien men de multifunctionaliteit van de bodem vooropstelt, heeft dit zeer zware financiële consequenties.

III. Artikelsgewijze bespreking en indicatieve stemmingen

De hieronder besproken amendementen werden opgenomen in de Stukken 15 (1997-1998) – Nummers 2, 4 en 5.

Decretale bepalingen

De artikelen 13, 27 en 33 worden aangenomen met 6 stemmen bij 4 onthoudingen.

De artikelen 73 tot 76 worden aangenomen met 7 stemmen bij 4 onthoudingen.

Het amendement van de Vlaamse regering bij artikel 77 (stuk 15/2), dat ertoe strekt een materiële vergissing recht te zetten, wordt met 11 stemmen aangenomen.

De artikelen 77 tot 78 worden aangenomen met 7 stemmen bij 4 onthoudingen.

Een amendement van de heer Johan Malcorps bij artikel 92 (stuk 15/4), dat ertoe strekt de kredieten voor bodemsanering in het Mina-fonds te verhogen, wordt verworpen met 6 stemmen tegen 4 bij 1 onthouding.

Het artikel 92 wordt aangenomen met 7 stemmen tegen 2 bij 2 onthoudingen.

De artikelen 107 en 115 worden aangenomen met 7 stemmen bij 4 onthoudingen.

Tabel

De amendementen van de Vlaamse regering bij de begroting van het Mina-fonds in afdeling III (stuk 15/2), die ertoe strekken materiële vergissingen recht te zetten, worden met 11 stemmen aangenomen.

Een amendement van de heren Dirk Van Mechelen en Johan Malcorps (stuk 15/5, XV) bij post 2.19 van de begroting van het Mina-fonds (allerhande uitgaven in het kader van het extra milieu- en natuurbeleid in uitvoering van het MINA-plan, inbegrepen de uitvoering van het natuurdecreet en het mestdecreet), dat ertoe strekte de kredieten voor respectievelijk het mestactieplan en het

MINA-plan over twee posten te verdelen, wordt verworpen met 7 stemmen tegen 4.

Een amendement van de heer Johan Malcorps bij post 3.16 van de begroting van het Mina-fonds (stuk 15/4), dat ertoe strekte de kredieten voor bodemsanering te verhogen, wordt eveneens verworpen met 7 stemmen tegen 4.

Het amendement van de Vlaamse regering betreffende de begroting van de VMM (stuk 15/2) wordt met 7 stemmen bij 4 onthoudingen aangenomen

Het aan de commissie toegewezen gedeelte van de begrotingstabel en de begrotingen van het Mina-fonds in Afdeling III en de OVAM en de VMM in Afdeling V worden aangenomen met 7 stemmen bij 4 onthoudingen.

B. BEVOEGDHEDEN VAN DE HEER LUC MARTENS, VLAAMS MINISTER VAN CULTUUR, GEZIN EN WELZIJN

I. Inleidende uiteenzetting door de minister

I.1. Begroting monumenten

Er zijn volgens de minister geen grote verschuivingen in de begroting voor monumentenzorg. Voor de subsidiëring van de Stichting Vlaamse Erfgoed wordt 5 miljoen frank extra uitgetrokken met het oog op de ontwikkeling van een strategie en een actieplan voor kerkelijk erfgoed. De Vlaamse Contactcommissie voor Monumentenzorg, een overlegplatform, krijgt een subsidie van 5 miljoen frank. Voor de onderhoudspremies wordt in de begroting 1998 ongeveer 70 miljoen frank uitgetrokken.

I.2. Oriënteringsnota Monumentenzorg

De minister verduidelijkt dat de Oriënteringsnota Monumentenzorg (Stuk 802 (1997-1998) – Nr. 1 – Bijlage) geen spectaculaire acties omvat. Het uitgangspunt was dat het een realistisch document moest zijn dat toch een nieuwe oriëntering meeg geeft aan het beleid. De nota bestaat uit drie hoofdstukken : een analyse van het monumentenbeleid, de uitgangspunten en doelstellingen van het beleid en een overzicht van de beleidsinstrumenten.

Analyse van het monumentenbeleid

De monumentenzorg is pas in 1975 goed op gang gekomen naar aanleiding van het Europees jaar voor het bouwkundig erfgoed. Sindsdien heeft zich echter een grote dynamiek ontwikkeld. Een sprekend voorbeeld daarvan zijn de 550.000 belangstellenden voor de Open Monumentendag.

Elk jaar worden bovendien heel wat monumenten beschermd. In 1995 was er een piek van 400 beschermde monumenten ; in 1997 gaat het om 250 monumenten, waarmee het monumentenbeleid opnieuw op de kruissnelheid van voorheen zit.

Het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten en het decreet van 30 juni 1993 tot bescherming van het archeologisch patrimonium hebben voor een decretale onderbouw gezorgd. De vorige bevoegde minister heeft een kader gecreëerd waarbinnen thans gewerkt kan worden en de bijhorende middelen werden vrijgemaakt. Sindsdien wordt aan dezelfde snelheid voortgewerkt. Een verdere verfijning van de wetgeving en initiatieven in verband met monumentenzorg dringt zich op. De betrokkenheid van provincies en gemeenten bij de bescherming moet worden vergroot. Voor het vliegend, rollend en varend patrimonium ontbreekt een decretale onderbouw. Het is bijvoorbeeld problematisch om een waardevolle boot te klasseren.

De premiestelsels worden steeds verfijnder : in het kader van de preventieve monumentenzorg werd het stelsel voor onderhoudswerken versterkt ; er wordt meer aandacht besteed aan de beveiliging van monumenten en aan de restauratie van schoolgebouwen.

Met het oog op een versnelde inventarisatie van het bouwkundig erfgoed werden 6 extra personeelsleden aangeworven. De minister wil dit project, dat gestart werd in 1975, tegen het jaar 2002 afronden. Voor bepaalde regio's is de inventarisatie nog niet volledig voltooid en moet er worden bijgestuurd, dit is onder meer het geval in West-Vlaanderen.

In de oriënteringsnota worden een aantal knelpunten voor de toekomst aangehaald. Het gaat met name om de problematiek van het stedelijk verval, de wachtlijst voor restauratieaanvragen, het gebrek aan stimuli voor private investeerders, het handhavingsbeleid – de toezichthoudende ambtenaren kunnen niet sanctioneren, de zorg voor het kerke-

lijk en religieus patrimonium, de herbestemming van monumentale sites – zoals de mijnsites in Limburg – en ten slotte de druk op de archeologie bij grote infrastructuurwerken.

De minister verwijst ook naar de actieve wijze waarop de Vlaamse monumentenzorg meewerkt aan het programma van de Raad van Europa betreffende de bescherming en valorisering van cultureel Europees erfgoed.

Uitgangspunten en doelstellingen

De monumentensector heeft nu volgens de minister een zekere evidentie verworven en kan meer en meer rekenen op de spontane medewerking van de bevolking. Dit wil niet zeggen dat er geen verkeerde beeldvorming bestaat : vaak wordt nog gedacht dat beschermen bevriezen betekent. Dit is uitdrukkelijk niet de bedoeling, het patrimonium moet ook vandaag een betekenis krijgen met respect voor het verleden. Monumentenzorg is niet louter klasseren en premies uitkeren, het moet een integraal gebeuren zijn dat verweven is met een aantal andere sectoren zoals toerisme, economie en huisvesting. Deze verwevenheid is nu nog te zwak.

Het archeologiebeleid heeft nog niet hetzelfde draagvlak als het monumentenbeleid. Op een site spelen vaak belangenconflicten : de bouwheer, die al investeringen heeft gedaan, ziet niet graag dat werken worden stilgelegd voor archeologisch onderzoek. Hieromtrent moet een breder draagvlak worden gecreëerd met participatie van de bouwheer en andere maatschappelijke actoren (overheden, universiteiten).

Vier doelstellingen schragen het monumentenbeleid :

- een duurzame ontwikkeling met een breed draagvlak ;
- een hefboom voor een betere leefomgeving ;
- een grote betrokkenheid van gemeenten en provincies ;
- een geïntegreerde aanpak met andere maatschappelijke actoren.

Er wordt voor een duurzame ontwikkeling gekozen omdat het niet alleen gaat om het beschermen, onderhouden en restaureren, maar ook om het zoeken naar een nieuwe bestemming voor monumenten. Het beleid moet ook een hefboom zijn

voor een betere leefomgeving. Er moet worden gezocht naar eventuele nieuwe bestemmingen, met respect voor de omgeving en voldoende ruimte voor de inbreng van hedendaagse kwaliteitsvolle architectuur. Vlaanderen beschikt immers over goede architecten met een degelijke reputatie in het buitenland.

Ook het kerkelijk en religieus patrimonium moet actief worden benut. Het beleid moet voldoende oog hebben voor het patrimonium dat typisch is voor de Lage Landen, zoals de begijnhoven en de molens, die een eigen aanpak vereisen. De betrokkenheid van de gemeenten en provincies moet worden verhoogd en de samenwerking versterkt. De minister pleit dan ook voor een geïntegreerde aanpak in samenwerking met de andere maatschappelijke actoren.

Een netwerk van vier Vlaamse monumentenverenigingen speelt een belangrijke rol bij het tot stand brengen van een duurzame ontwikkeling en een breed draagvlak : de Stichting Vlaams Erfgoed, de Monumentenwacht, het Vlaams Centrum voor Ambacht en Restauratie en de Vlaamse Contactcommissie Monumentenzorg.

Beleidsinstrumentarium

Uit de evaluatie van de bestaande decreetgeving blijkt dat het huidige normatieve kader als globaal beleidsinstrument voldoende mogelijkheden biedt. In de toekomst kan het instrumentarium nog worden verfijnd en aangevuld, zodat bijvoorbeeld waardevolle oude transportmiddelen als erfgoed kunnen worden beschermd. De minister benadrukt geen voorstander te zijn van een overreglementering, die werkt verstikkend en vertragend.

De inventarisatie vormt de basis van een systematisch beschermingsbeleid en moet tegen het jaar 2002 worden afgerond. Voor de verdere actualisering van de inventarissen zijn overeenkomsten met steden en gemeenten en provincies belangrijk.

Voor de toekenning van de restauratiepremies wordt met een programmering gewerkt. Bij de bepaling van de prioriteiten streeft de minister naar nog meer objectiviteit. De voornaamste reden om de volgorde van de dossiers te wijzigen, is dat een bepaald monument teveel schade zou oplopen indien het niet dadelijk wordt aangepakt. Maar ook het feit dat gemeenten een concrete visie hebben op bestemming en handhaving van hun monumenten, maakt het gemakkelijker om afspraken te maken. De stad Antwerpen is hiervan een goed

voorbeeld. Deze benadering vergt wel meer contacten met de gemeenten, maar leidt tot een grotere coherentie en tot een beleid dat meer op maat van de gemeenten is gesneden.

De gemeenten kunnen ook een betere rol spelen bij het openbaar onderzoek, ze staan immers dicht bij de burger en hebben een bijna pedagogische rol te vervullen. Het Vlaamse gewest moet niet te veel sturen maar de gemeenten wel goed begeleiden.

Op provinciaal vlak bestaat vaak nogal wat deskundigheid, niet alleen op het vlak van museumbeleid, maar ook over monumentenzorg. De provincies kunnen zeker een rol spelen bij de informatieverstrekking en sensibilisering.

Bij de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen zijn een aantal aanpassingen noodzakelijk : de werking moet vereenvoudigd worden, het aantal leden beperkt en het aantal afdelingen teruggebracht tot twee : één voor monumenten en één voor landschappen. Een nieuw besluit zal in de komende maanden worden voorgelegd aan de Vlaamse regering.

Er bestaat enige onrust rond het Instituut voor het Archeologisch Patrimonium (IAP). Volgens de minister moet een keuze worden gemaakt. De onderzoeksopdrachten en het onderzoek van de sites moeten niet in de eerste plaats worden uitgevoerd door de Vlaamse overheid, maar wel door de onderzoekscentra van de universiteiten, door de bestaande diensten van gemeenten en provincies, enzovoort. Het IAP heeft wel een belangrijke rol bij de coördinatie en sensibilisering. Het moet de efficiënte kern vormen van een netwerk tussen universiteiten, gemeenten en provincies en moet meer laten doen dan zelf doen. De overheid moet een kader voor een soepele werking creëren.

De afdeling Monumenten en Landschappen is een goed werkende en vrij toegankelijke afdeling binnen de administratie. Voor het creëren van een breder draagvlak zijn er, zoals reeds vermeld, vier partners die elk een eigen opdracht hebben. Daarover zijn nog gesprekken aan de gang. De rol van de Monumentenwacht Vlaanderen is het inspecteren van de bouwtechnische toestand van de monumenten en het verlenen van deskundig advies. Het Vlaams Centrum voor Ambacht en Restauratie legt zich toe op het vrijwaren van restauratieambachten en de kwalitatieve uitvoering daarvan. Het centrum heeft bijzondere aandacht voor de opleiding en tewerkstellingsprojecten voor jongeren. De rol van de Stichting Vlaams Erfgoed en die van de Vlaamse Contactcommissie Monumentenzorg is minder duidelijk afgelijnd. Af en toe treden er dan

ook fricties tussen beide verenigingen op. Van deze vier verenigingen wordt echter verwacht dat zij een netwerk vormen zodat overlapping in de opdrachten wordt vermeden en complementariteit wordt gecreëerd.

Bij de investeringsmiddelen speelt de restauratiepremie een belangrijke rol. De premie vertegenwoordigt drieënnegentig percent van het volledige budget voor monumentenzorg. De restauratiepremie heeft een belangrijk multiplicatoreffect : een inbreng door de Vlaamse overheid van 1,5 miljard frank leidt, door de bijkomende inbreng van provincies, gemeenten en eigenaars, tot een totale investering van meer dan 3 miljard frank.

Bij het verkrijgen van een restauratiepremie moet de begunstigde zich aansluiten bij de Monumentenwacht om de aanzet tot het onderhoud van het monument te garanderen. Het budget van de onderhoudspremie, een belangrijk element in het preventiebeleid, werd verhoogd met 70 percent.

Inzake de fiscale stimuli moet er met de federale overheid overleg worden gepleegd. De fiscale vrijstelling werd onlangs verhoogd van 250.000 tot 1 miljoen frank. Toch zijn er nog een aantal beperkingen : men kan een dergelijke fiscale vrijstelling bijvoorbeeld enkel krijgen voor een pand dat men zelf bewoont en niet voor een pand dat men verhuurt.

Er wordt ook gezocht naar alternatieve vormen van financiering. Het kan daarbij gaan om tussenkomsten voor wie een restauratie wil verrichten of om het aanmoedigen van verenigingen die bepaalde panden willen verwerven. Er moet eveneens een soort vrijstelling van registratie- en successierechten en van onroerende voorheffing komen en naar andere vormen van alternatieve financiering worden gezocht.

De synergie met andere sectoren is uitermate belangrijk. De minister denkt daarbij aan huisvesting, tewerkstelling, ruimtelijke ordening, toerisme en cultuur.

Op het vlak van de huisvesting bieden monumenten tal van mogelijkheden, ook voor de inbreng van steden en gemeenten. Een sociale huisvestingsmaatschappij realiseert een mooi project in het Klein Begijnhof te Gent. Ook in de abdij van Hemiksem wordt een eigentijdse herbestemming met collectief wonen uitgetest. De heffingen ter bestrijding van leegstand en verkrotting en de SIF-middelen kunnen ook een gunstige invloed hebben.

Voor tewerkstelling is de monumentenzorg bijzonder interessant. Een investering van 1 miljard frank in deze sector leidt tot meer dan 1.000 nieuwe arbeidsplaatsen. Het gaat daarbij om 635 arbeidsplaatsen voor de restauratie zelf en om 481 arbeidsplaatsen in de toeristische sector. In de monumentenzorg en de toeristische sector zijn er ook voor laaggeschoolden heel wat tewerkstellingskansen. Daarom heeft de minister voorgesteld om de resterende Vesoc-middelen gedeeltelijk hiervoor aan te wenden.

Inzake ruimtelijke ordening is een goede synergie belangrijk. Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen biedt een aantal mogelijkheden.

Er is ook een goede samenwerking nodig met Toerisme Vlaanderen. Er moet aandacht besteed worden aan onthaal en infrastructuur en het daartoe benodigde personeel.

II. Algemene bespreking

Algemeen

De heer Jacques Timmermans spreekt zijn tevredenheid uit over wat op het vlak van monumentenzorg wordt gedaan. Er is niet alleen veel belangstelling, ook op het terrein is vooruitgang merkbaar. Een geïntegreerde aanpak is daarbij van groot belang. Een convergentie tussen de verschillende invalshoeken van het beleid is noodzakelijk. De intentie van de minister om met de gemeentebesturen goede afspraken te maken, is belangrijk. De financiële middelen zullen weliswaar altijd onvoldoende zijn, maar duidelijke afspraken bieden op het terrein heel wat voordelen.

De gemeenten hebben volgens het lid ook een eersterangsrol als het gaat om het invullen van de bestemming van monumenten. Een voorbeeld daarvan is de restauratie van oude molens door gemeentebesturen in samenwerking met de vzw Levende Molens en met behoud van de functie van de molens. Dergelijke projecten kunnen een belangrijke toeristische en pedagogische functie vervullen. Daarom pleit het lid ervoor dat het beleid op die punten duidelijk wordt geconcretiseerd. De beleidsnota is immers oriënterend en moet op het terrein worden vertaald.

Volgens de heer Hugo Marsoul is de oriënteringsnota een belangrijk document dat perspectieven opent voor de toekomst. Het doorbreekt de tegenstelling tussen investeren in mensen en investeren in stenen en illustreert dat beiden kunnen samen-

gaan. De oriënteringsnota toont aan dat er nog een lange weg moet worden afgelegd. Er is echter een schrijnend gebrek aan middelen. Een verhoging van de werkmiddelen is noodzakelijk. De uitwerking van de synergie met andere sectoren is belangrijk, temeer daar een orthodox budgettair beleid wordt nagestreefd.

De monumentenzorg is volgens het lid een sector in ontwikkeling. Het aantal beschermde monumenten is sterk toegenomen. In 1988 waren er 4.200 beschermde monumenten. Thans zijn het er al meer dan 5.000. Het gevaar bestaat echter dat de kloof tussen de toenemende vraag en de beschikbaar gestelde middelen tot ontmoediging binnen de sector leidt. Deze kloof moet worden gedicht. Vlaanderen heeft achterstand ten aanzien van de buurlanden opgelopen. Welk percentage van de begroting wordt bij ons aan monumentenzorg besteed en wat zijn de cijfers voor onze buurlanden? Volgens het lid moet men zich vragen stellen bij het verval van het historische erfgoed, één van de belangrijkste typische kenmerken van Vlaanderen.

De Oriënteringsnota wijst, en volgens het lid terecht, eveneens op het dreigende stedelijke verval. Als monumenten tekenen van verval vertonen, weerspiegelt zich dat in de hele omgeving. Door het verval ontstaat een gevoel van onveiligheid. Het verval van de belangrijke monumenten leidt tot een collectief verval. Er moet bijgevolg dringend worden ingegrepen. Er bestaat een wachtlijst voor restauratieprojecten. Het beschikbare budget bedraagt slechts de helft van de 3 miljard die nodig zijn om de achterstand in te halen. Herbestemming en synergie zijn inderdaad noodzakelijk maar kunnen niet uit de begroting worden afgelezen. Op dit vlak moet een doorbraak worden geforceerd.

Het is volgens de heer Hugo Marsoul inderdaad belangrijk dat gemeenten en provincies bij de monumentenzorg worden betrokken. Het aantal deelnemers aan een openmonumentendag wijst erop dat veel mensen geïnteresseerd zijn in oude monumenten. Het betekent evenwel niet dat er een breed maatschappelijk draagvlak bestaat. Uit de begroting kan men afleiden dat dit draagvlak ontbreekt. De publieke opinie moet daarom worden gemobiliseerd. De gedachtegang van de minister omtrent synergieën is waardevol, maar één en ander dient nog te worden gerealiseerd. De monumenten moeten worden gerehabiliteerd. Ze moeten een aanwijsbare functie krijgen. Het gebruik mag echter geen misbruik zijn. De bestemming moet duurzaam zijn. Ze moet worden geïncorporeerd in het sociale, culturele en economische leven. De rehabilitatie van monumenten moet

daarom op het veld worden voorbereid. De gemeenten kunnen daarbij een belangrijke rol spelen. Men moet op zoek gaan naar een samenhangend monumentenbeleid. De acties moeten doelbewust zijn, ze moeten gezamenlijk worden ondernomen en ze moeten worden volgehouden.

Bovendien moeten de uitgangspunten van de monumentenzorg voortdurend bijgesteld worden op basis van maatschappelijke noden. Voor vele steden en gemeenten, voornamelijk de provinciale steden, zou monumentenzorg en rehabilitatie een sturende kracht moeten zijn, waar dit nu een last is. Het lid dringt aan op meer middelen en meer synergie voor monumentenzorg. Zoals de begroting nu voorligt, is ze onaanvaardbaar, zelfs de angekondigde 200 miljoen frank werd niet gerealiseerd. Het lid zal daarom een motie van aanbeveling indienen.

Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht sluit zich bij de vorige spreker aan. Er worden mooie doelstellingen en intenties geformuleerd in de nota, er is een goed overzicht van beleidsinstrumenten en de investeringsmiddelen. Maar terecht wordt door verschillende sprekers opgemerkt dat het nodig is het tempo van realisering te versnellen.

De voorgestelde synergie met andere sectoren is mooi maar eveneens evident. Hoe dit in praktijk zal worden gerealiseerd en hoe snel dit zal gaan, is belangrijker. De andere besturen vragen naar een duidelijke beleidslijn, die dan ook gevolgd wordt. Zeer veel gemeenten en steden hebben al meerjarenplannen en moeten betrokken worden bij de realisaties. Het is volgens het lid noodzakelijk de partners aan tafel te krijgen en te praten over de versnelde uitvoering van de initiatieven en de verhoging van de middelen. Volgend jaar zou de minister een resultaatnota moeten voorleggen.

Mevrouw Gerda Raskin is tevreden over het feit dat de minister het beleid van zijn voorganger niet wil terugschroeven. Deze heeft inderdaad waardevolle en verregaande stappen gezet op het vlak van de monumentenzorg. Het lid begrijpt dat de minister over onvoldoende middelen beschikt en dient daarom amendementen in om het budget voor het Instituut voor het Archeologisch Patrimonium en voor de restauratiepremies in de verschillende sectoren te verhogen (Stuk 15 (1997-1998) – Nr. 5, IX). Wat de fiscale stimuli betreft, moet worden gestreefd naar het vrijstellen van monumenten van onroerende voorheffing.

De heer Johan Malcorps vindt de oriënteringsnota goed, maar op sommige punten te voluntaristisch.

De minister zegt dat hij te weinig middelen heeft en geeft dus zelf toe dat de Vlaamse regering onvoldoende aandacht aan deze sector schenkt. De nota pleit voor preventieve monumentenzorg en wijst op het arbeidscreërend potentieel daarvan. Volgens het lid moet deze keuze worden gemaakt en moeten meer Vesoc-middelen aan restauratie worden besteed. Wat de gemeenten betreft, wil de minister in 1998-1999 de mogelijkheid van een convenant onderzoeken, wat volgens het lid rijkelijk laat is.

De minister verklaart dat hij zelf heeft voorgesteld dat een deel van de resterende Vesoc-middelen aan monumentenzorg zouden worden besteed. Ook andere beleidssectoren vragen een verhoging van de kredieten. In het Vlaamse gewest werd vrij laat gestart met de dynamisering van het monumentenbeleid. Als de overheid zou overgaan tot een massale injectie van middelen, kan dit tot een groeicrisis leiden. Er moet vooruitgang worden geboekt zonder dat dit tot overhaasting mag leiden. De minister zal bij de federale overheid pleiten voor een uitbreiding van de fiscale stimuli.

Wat de samenwerking met de gemeenten betreft, zegt de minister niet veel te voelen voor nog meer formele procedures. De gemeenten zijn geen voorstander van een bijkomende reeks plannen die ze verplicht moeten opmaken. Natuurlijk kan het parlement dit decretaal opleggen, maar het resultaat zal daarom niet beter zijn. De minister geeft er de voorkeur aan afspraken met de gemeenten te maken.

De heer Johan Malcorps repliceert dat de convenanten in andere domeinen het voordeel van de duidelijkheid hebben : aan bepaalde verbintenissen worden bepaalde middelen verbonden. Misschien is in het geval van de monumentenzorg een informele aanpak aangewezen. Dit neemt echter niet weg dat een vorm van voortgangsrapportage wenselijk is. Er wordt immers veel verwacht van de gemeenten. Vereist dit geen structurele aanpak ? Wat het handhavingsbeleid betreft, zorgt het ontbreken van politionele bevoegdheid van de toezichthoudende ambtenaren volgens het lid voor problemen.

Ook mevrouw Gerda Raskin wijst op de frustraties die dit veroorzaakt bij gemotiveerde toezichthoudende ambtenaren.

De minister stelt dat een oplossing wordt gezocht voor de politionele bevoegdheden van de toezichthoudende ambtenaren.

Archeologische opvolging van grote infrastructuurwerken

Mevrouw Gerda Raskin merkt op dat de NMBS, naar aanleiding van de werken aan de HST-lijn Brussel-Luik en volgens het principe dat de veroorzaker betaalt, een budget voor archeologisch onderzoek heeft uitgetrokken. Archeologische opvolging is belangrijk daar waar de HST een nieuwe bedding krijgt. Voorafgaand onderzoek moet ervoor zorgen dat noodinterventies beperkt blijven tot onvoorziene situaties. Aan Waalse kant werd het budget benut, maar aan Vlaamse kant liep er blijkbaar iets mis.

Volgens het lid heeft de minister in 1996 verklaard dat er een inventaris zou worden opgemaakt van mogelijke archeologische sites op het tracé van de HST en dat er in samenwerking met de NMBS een archeologische begeleiding, met inbegrip van een voorafgaand onderzoek, zou komen. Nu moet worden vastgesteld dat dit niet het geval is geweest. Het IAP werd schriftelijk gecontacteerd, maar heeft de bewuste brief nooit beantwoord. Het lid vraagt of er voor de trajecten Brussel-Leuven en Leuven-Heylisseem voorafgaand archeologisch onderzoek is gebeurd? Waarom werd er door het IAP aan het voorstel van de afdeling West-Europese archeologie van de KU Leuven geen gevolg gegeven? Wat zijn de concrete tussenkomsten van het IAP geweest? Kunnen de middelen die de NMBS ter beschikking wil stellen – 1,2 miljoen frank per kilometer – niet ingezet worden voor verantwoord en doelmatig archeologisch onderzoek?

De heer Johan Malcorps sluit zich hierbij aan en vraagt hoe de minister het probleem op de HST-lijn ten noorden van Antwerpen wil aanpakken.

De minister bevestigt dat het voorafgaand archeologisch onderzoek en de financiering daarvan vaak moeilijk verlopen. De bouwheer en de projectverantwoordelijken zien dergelijk onderzoek als een vertraging. Aan grote infrastructuurwerken gaan jaren van planning en onderhandelen vooraf. Een voorafgaandelijk archeologisch onderzoek kan dan wrevel veroorzaken en kan ook de kosten voor de bouwheer opdrijven. De Conventie van Malta bepaalt immers dat wie de kosten veroorzaakt, ze ook moet betalen.

In verband met de werken in de regio Leuven, is de NMBS volgens de minister bereid om een voorafgaand onderzoek te laten uitvoeren en daarvoor de middelen ter beschikking te stellen. Het IAP ging niet op het aanbod in omdat het te weinig perso-

neel heeft. De provincie Vlaams-Brabant wil een archeoloog ter beschikking stellen. Er zijn dus wel degelijk partners om mee samen te werken, namelijk de NMBS en de provincie Vlaams-Brabant. De minister heeft de indruk dat het IAP dit dossier probeert aan te grijpen om de stelling te verdedigen dat het onmogelijk naar behoren kan functioneren. Alleszins is de vraag van het lid een aanleiding om het IAP inzake dit dossier tot actie aan te zetten. Het IAP moet meer samenwerken met andere instellingen of overheden. Voor wat de HST-lijn ten noorden van Antwerpen betreft, werd nog geen duidelijke strategie opgesteld.

De heer Johan Malcorps zegt dat het decreet van 30 juni 1993 tot bescherming van het archeologisch patrimonium inderdaad aan verbetering toe is, in het bijzonder met betrekking tot de aanpassing aan het verdrag van Malta. Er is ook sprake van de oprichting van een Fonds voor het Archeologisch Patrimonium. Hoe gaat dit fonds concreet werken en hoe zal het worden gespijsd? Zal voor alle grondwerken door de veroorzaker een bijdrage worden betaald?

Ook mevrouw Gerda Raskin informeert naar de stand van zaken en de mogelijke financiering van het archeologiefonds. Ze stelt verder dat in de nota weinig aandacht wordt besteed aan de bodem, die nochtans belangrijke historische informatie bevat.

Het Fonds voor het Archeologisch Patrimonium is volgens de minister een interessante denkpiste die nog verder moet worden onderzocht. De creatie van een dergelijk fonds zal echter weerstanden oproepen. Het ratificeren van de Conventie van Malta is een federale verantwoordelijkheid. De Vlaamse overheid kan ter zake wel een standpunt bepalen. De minister geeft toe dat in de oriënteringsnota geen prioriteit wordt gegeven aan het realiseren van een archeologische inventaris. De nota is echter beperkt tot wat realistisch en haalbaar is.

Instituut voor het Archeologisch Patrimonium

Mevrouw Gerda Raskin heeft vragen bij het standpunt van de minister over het IAP en de stelling dat het wetenschappelijk onderzoek in de eerste plaats aan de universiteiten thuishoort.

De heer Jacques Timmermans laat opmerken dat bij een vorige begrotingsbespreking de tewerkstelling bij het IAP op het nippertje werd gevrijwaard. Op het terrein stelt men echter vast dat er van het

IAP nauwelijks enige begeleiding komt en doet men noodgedwongen een beroep op jobstudenten. Voor opgravingen moet soms maanden lang op een advies van het IAP worden gewacht.

De minister antwoordt dat hij op de hoogte is van het ongenoegen in en omtrent het IAP. Hij kondigt een initiatief aan om diverse instanties die met archeologie bezig zijn, rond de tafel te brengen om afspraken te maken en na te gaan hoe het IAP beter zijn kerntaken kan vervullen.

De activiteiten van de Vlaamse wetenschappelijke instellingen mogen volgens de minister niet dezelfde zijn als die van de universiteiten. Het fundamenteel onderzoek hoort thuis aan de universiteiten. De wetenschappelijke instellingen moeten de resultaten van het fundamenteel onderzoek beleidsgericht vertalen. Ook in andere beleidsdomeinen is dit zijn standpunt, bijvoorbeeld wat het Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudies betreft.

Gebouwen in functie en zonevreemde monumenten

In de beleidsbrief staat dat het premiestelsel voor restauratiewerken ook van toepassing is op onderwijsgebouwen. De heer Jacques Timmermans vraagt waarom dit niet geldt voor stationsgebouwen. Een station dat niet meer in functie is kan door de gemeente worden gekocht of in erfpacht worden genomen. Andere waardevolle stations zijn nog wel in functie : voor de restauratie daarvan zou de NMBS ook een tegemoetkoming moeten kunnen krijgen.

Het lid wijst verder op de problematiek van de herbestemming van kastelen en aanhorigheden die in groene zones liggen. Indien men daaraan een andere functie wil geven, botst men vaak op het negatief advies van de administratie Ruimtelijke Ordening.

Mevrouw Gerda Raskin vindt dat overleg met de minister bevoegd voor ruimtelijke ordening moet worden gepleegd en vraagt of er al een eerste stap is gezet. Op basis van de lijst van beschermde monumenten kan een lijst van zonevreemde monumenten worden opgesteld.

De heer Leonard Quintelier herinnert aan vroegere tussenkomsten over zonevreemde monumenten. Beschermde kastelen, boerderijen en andere gebouwen gelegen buiten een woongebied moeten bij voorkeur een woon- of horecafunctie krijgen,

anders worden het dode monumenten. Dit moet uiteraard met respect voor de omgeving gebeuren. Het lid stelt voor om het aangekondigde decreet op de ruimtelijke ordening in die zin aan te passen.

De minister antwoordt dat het probleem met stationsgebouwen is dat de federale overheid en de NMBS geen subsidies kunnen krijgen van de Vlaamse overheid. Wat de zonevreemde monumenten betreft, is er volgens de minister wel degelijk overleg met het departement Ruimtelijke Ordening. Er moet een soepele oplossing worden gevonden, steeds met respect voor de omgeving. Het gevaar van een algemene regeling voor alle zonevreemde monumenten is dat de overheid te veel hooi op de vork dreigt te nemen. De minister onthoudt de suggestie om het decreet betreffende de ruimtelijke ordening te wijzigen.

De heer Johan Malcorps wacht eventuele voorstellen af, maar wijst op het gevaar voor misbruiken. Mevrouw Annie De Maght-Aelbrecht meent dat misbruiken kunnen worden voorkomen door voor dergelijke bestemmingswijzigingen de bepaling toe te voegen dat het wel degelijk om monumenten moet gaan.

Beveiliging van monumenten

De maatregelen omtrent preventief onderhoud zijn volgens de heer Jacques Timmermans een goede zaak. Maar men moet de markt voor deze werken, vooral dan inzake beveiliging, opengooien. Het lid verwijst in dit verband naar tussenkomsten tijdens vorige begrotingsbesprekingen. Momenteel hebben bepaalde firma's een monopoliepositie inzake beveiliging en gaan de opdrachten niet naar de laagste bidder.

De minister stelt dat hij vroeger reeds instructies heeft gegeven om de aanbestedingen correct te laten verlopen. Hij vraagt het lid om informatie over eventuele misbruiken door te geven zodat kan worden opgetreden.

Inventaris

De heer Johan Malcorps vraagt hoeveel mensen momenteel worden ingezet voor de inventaris van het bouwkundig erfgoed. Als een monument in de lijst wordt opgenomen, wat impliceert dit dan ?

De minister antwoordt dat hij deze cijfers aan het verslag zal laten toevoegen. Wat de 6 bijkomende aanwervingen betreft, gaat het uitsluitend om contracten van bepaalde duur en niet om statutaire aanwervingen. De inventaris geeft een zicht op het terrein en dient als gespreksbasis voor het overleg met de gemeenten. Er moeten immers onvermijdelijke keuzes worden gemaakt omdat niet alles kan worden beschermd. Het is belangrijk te weten wat representatief is voor een bepaalde stad of regio. Deze globale aanpak werd voor het eerst uitgeprobeerd in Oostende. De globale inventaris is klaar en wordt nu aan het stadsbestuur voorgelegd, dat kan voorstellen doen over wat bescherming verdient en wat niet. Dit betekent uiteraard niet dat het gewest het advies van de stad zonder meer moet volgen.

Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen

De heer Johan Malcorps merkt op dat wat de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen betreft, een hervormingsbesluit wordt aangekondigd. In de periode 1994-1996 werden 9 adviezen gevraagd en 9 adviezen gegeven. De commissie werkt met een minimumbezetting. Wat is haar huidige functie precies ? Wat is haar relatie met de verwante Vlaamse verenigingen ?

De minister antwoordt dat beschermingsdossiers op drie verschillende niveaus worden beoordeeld : de gemeente, de provincie en het gewest. Het laatste niveau draagt de eindverantwoordelijkheid en het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen is hier doorslaggevend. De commissie beschikt immers, in tegenstelling tot de gemeenten en de provincies, die de budgettaire consequenties mee moeten dragen, over de nodige afstandelijkheid. De commissie moet door de administratie worden ondersteund. Tevens is enige verjonging en dynamisering wenselijk.

Bescherming van stads- en dorpsgezichten

De heer Johan Malcorps informeert naar de stand van zaken met betrekking tot de bescherming van stads- en dorpsgezichten.

De minister antwoordt dat cijfers in verband met de beschermingen tot en met 1996 aan het verslag zullen worden toegevoegd.

Vlaamse bouwmeester en restauratietechnieken

De heer Freddy De Vilder laat opmerken dat Vlaanderen goede architecten en architectenscholen heeft. Minister Wivina Demeester heeft een plan voor een Vlaamse bouwmeester. Zou dit geen ideaal instrument kunnen zijn voor de restauratie van monumenten ? Verder is er volgens het lid overleg nodig met de minister van tewerkstelling, vooral inzake de inschakeling van laaggeschoolde werklozen. De VDAB biedt een opleiding aan in restauratietechnieken, maar er is een gebrek aan projecten op langere termijn. Bepaalde restauratieprojecten werden afgebroken bij gebrek aan middelen.

De minister gaat akkoord met de opmerking dat langetermijnprojecten noodzakelijk zijn. Hij staat eerder terughoudend tegenover de idee van een Vlaamse bouwmeester of Rijksbouwmeester, maar overleg is mogelijk. Het gaat in ieder geval slechts om één element binnen een ruimere strategie. Een project inzake architectuur- en vormgevingsbeleid wordt voorbereid.

Stichting Vlaams Erfgoed

In de beleidsbrief staat dat de Stichting Vlaams Erfgoed zal evolueren tot een aanspreekpunt, een organisatie die activiteiten ontwikkelt in het kader van de monumentenzorg maar ook economische activiteiten. De heer Joachim Coens vraagt of de minister de stichting ziet evolueren tot een soort National Trust zoals in Groot-Brittannië. Deze organisatie wekt daar groot enthousiasme bij het publiek, ontwikkelt zelf activiteiten en kan zelfs aandeelhouder worden. Welke operationele en structurele mogelijkheden voorziet de minister opdat de SVE tot een dergelijke organisatie kan groeien ?

Volgens de minister heeft de Stichting Vlaams Erfgoed een drievoudige opdracht, die ook in de oriënteringsnota staat beschreven. Ze moet een aanspreekpunt zijn voor eigenaars, verenigingen en lokale actoren die problemen hebben met het beheer van monumenten. De herbestemmingsproblematiek speelt hierbij een belangrijke rol. De stichting moet proberen het brede publiek te sensibiliseren voor het bouwkundig erfgoed. Het SVE zal proberen een ledenbeweging te zijn. Ze is ook de eigenaar van een beperkt aantal monumenten. Uiteraard hangt het engagement van de SVE af van de beschikbare middelen. De middelen die

door de overheid worden verstrekt, zijn te beperkt. Daarom probeert de stichting ook economische activiteiten zoals erfgoedwinkels te organiseren. De minister wil die evolutie graag ondersteunen. De monumentenzorg moet immers terug in de samenleving worden gebracht en de overheid moet zich beperken tot het essentiële. De SVE kan zorgen voor een mobilisatie van vrijwilligheid en voor het ontwikkelen van een aantal modellen, zoals de winkels.

De artikelen 13 en 96, het deel monumenten van de begrotingstabel en de begroting van het Instituut voor het Archeologisch Patrimonium in afdeling III, worden aangenomen met 7 stemmen bij 4 onthoudingen.

De verslaggever,

De voorzitter,

Hugo MARSOUL

Dirk VAN MECHELEN

Toerisme

De heer Jacky Maes verwijst naar de samenwerking met andere beleidsactoren. Het monumentenbeleid mag niet leiden tot het blokkeren van andere beslissingen. Hij is daarom verheugd over de globale aanpak die de minister in steden zoals Oostende wil volgen. Op het gebied van het toerisme wil de minister samenwerken rond specifieke initiatieven en aangepaste opleidingen. Heeft hij al gesprekken met de minister-president gevoerd over de gidsenopleiding ? Voor het Kustactieplan werd 325 miljoen frank uitgetrokken. Wordt hierover overleg gepleegd ?

De minister antwoordt dat Toerisme Vlaanderen in herstructurering is maar dat er wel gesprekken worden gevoerd. Deze instelling moet nu haar beleidsplannen voor de toekomst uittekenen. In het Kustactieplan kunnen bepaalde aspecten van de monumentenzorg een plaats krijgen.

III. Indicatieve stemmingen

De amendementen van mevrouw Gerda Raskin c.s. (stuk 15/5, IX), die ertoe strekken de dotatie aan het IAP met 20 miljoen frank te verhogen en de middelen voor restauratiepremies in totaal met 650 miljoen frank te verhogen, worden verworpen met 7 stemmen tegen 2 bij 2 onthoudingen.

BIJLAGEN

